

Konceptuella metaforer i politiska tidningsartiklar

Pejak, Dora

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:131:499714>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International/Imenovanje-Nekomercijalno-Bez prerada 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-06-24**

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
University of Zagreb
Faculty of Humanities
and Social Sciences

Repository / Repozitorij:

[ODRAZ - open repository of the University of Zagreb
Faculty of Humanities and Social Sciences](#)

ZAGREBS UNIVERSITET
FILOSOFISKA FAKULTETEN
INSTITUTIONEN FÖR SKANDINAVISTIK

Dora Pejak

Konceptuella metaforer i politiska tidningsartiklar

Masterarbete

Handledare:

Goranka Antunović, fil. dr.

Marina Grubišić, fil.dr.

december, 2021

INNEHÅLL

1.	INLEDNING	1
2.	TEORETISK BAKGRUND.....	2
2.1.	KOGNITIV LINGVISTIK	2
2.2.	KONCEPTUELLA METAFORER.....	3
2.3.	POLITISKA METAFORER.....	10
3.	METOD OCH MATERIAL	13
4.	RESULTAT OCH ANALYS	14
4.1.	ORGANISATIONER ÄR MÄNNISKOR.....	15
4.2.	POLITIK ÄR KRIG	16
4.3.	POLITIK ÄR SPEL OCH POLITIK ÄR SPORT.....	16
4.4.	POLITISK AKTIVITET ÄR RÖRELSE	17
4.5.	ATT PÅVERKA/KONTROLLERA ÄR ATT LEDA	18
4.6.	ABSTRAKTA SYSTEM ÄR MÄNNISKOR, ABSTRAKTA SYSTEM ÄR OBJEKT OCH ABSTRAKTA SYSTEM ÄR VÄXTER	19
4.7.	ORGANISATION ÄR BYGGNAD OCH SAMHÄLLE ÄR BYGGNAD	20
4.8.	POLITISK AKTIVITET ÄR KROPP	21
4.9.	ORGANISATION ÄR MASKIN OCH SAMHÄLLE ÄR MASKIN.....	22
4.10.	STAT ÄR PERSON	24
4.11.	MAKT ÄR UPPE.....	24
4.12.	NATION/SAMHÄLLE ÄR BEHÅLLARE	25
4.13.	BRA ÄR VARMT, DÅLIGT ÄR KALLT	26
4.14.	SAMHÄLLE SOM FAMILJ.....	27
4.15.	BRA ÄR UPPE	27
4.16.	GRÄL ÄR KRIG.....	28
4.17.	TID ÄR BEGRÄNSAD RESURS.....	28
4.18.	POLITIK ÄR TEATER.....	28
5.	DISKUSSION.....	30
6.	SLUTSATS	37
7.	LITTERATURFÖRTECKNING.....	38
7.1.	Korpus	40
	BILAGA: TABELL. 1 Lista över de analyserade metaforena	43

1. INLEDNING

Metaforer finns runt omkring oss och vi, utan att veta det, använder dem varje dag. Metaforer formar vårt tänkande och handlande utan att vi är medvetna om det. Vi använder uttryck som *jag ser vad du menar* eller *klockan går* i vårt vardagliga språk och tänker inte om faktumet att vi verkligen inte kan *se* någons tankar eller att klockan ses som en metafor för tid. De här är bara några exempel av metaforiska uttryck som man använder hela tiden och vilka demonstrerar hur mycket vår värld styrs av metaforer. Var och en av oss använder metaforiska uttryck ibland med berått mod och ibland oavsiktligt, men de flesta av oss använder dem hela tiden tillsammans med liknelser och metonymi. Vår vardagsspråk är således fullt av levande och döda¹ metaforer.

Syftet med min uppsats är att undersöka konceptuella metaforer i politiska tidningsartiklar. För att vara kapabel att göra detta är det viktigt att först förklara vad metaforer är och vilka lingvister som studerade dem. I det andra kapitlet *Teoretisk bakgrund* ska jag skriva om kognitiv lingvistik och lingvister. Föreläsare för den kognitivt lingvistiska teorin i det här arbetet är Lakoff och Johnson. En nämnvärd sak till är faktumet att forskning om metafor är en tvärvetenskaplig fråga – psykologer, filosofer, sociologer och neurologer bland andra sysslar med metaforer. (Babić 2018:5)

I mitt arbete ska jag presentera Lakoffs och Johnsons idéer om konceptuella metaforer samt deras klassifikation. Jag ska också förklara lingvistiska termer viktiga för metafor teorin (markering, användning, mappningar, blandning). Eftersom mitt masterarbete handlar om metaforer i politiska artiklar är en viktig del av uppsatsen den teoretiska bakgrunden om politiska metaforer. Jag ska ge en kort överblick över tidigare forskning samt viktigast information om politiskt språk. Den centrala och viktigaste delen av mitt arbete är egen korpusundersökning av konceptuella metaforer i politiska tidningsartiklar. Efter den teoretiska bakgrunden följer kapitlet *Metod och material* i vilket jag beskriver mitt tillvägagångssätt och därefter följer *Resultat och analys*. I det näst sista kapitlet *Diskussion* skriver jag mera detaljerat om forskningsresultaten och som sist finns kapitlet *Slutsats*.

¹ Uttryck som inte längre uppfattas som metaforer, som blivit konventionella i språk, kallas för döda metaforer. (jfr. Goatly, 2007: 21.).

2. TEORETISK BAKGRUND

Det är viktigt att förklara vad metafor är och ge en överblick över historia av forskning om metafor och forskarna som behandlade den samt med en kort överblick över kognitiv lingvistik. Jag vill först svara på frågan om vad egentligen en metafor är. Enligt Svenska akademiens ordboks förklaring av ordet *metafors* etymologi härstammar det från latinets *metaphora* vilket kommer från grekiska *μεταφορά* (överföring). Det är inte lätt att ange en definition av metafor eftersom många författare har sin egen. Men även om det finns olika definitioner bör det sägas att de alla är produkter av samlad kunskap och visar oss det grundläggande skiktet i metaforens tolkning. Det skiktet innebär att metafor är någonting som är baserat på likhet. Vilken som helst ord kan vara metaforisk om den används på detta sätt. Men jag måste påpeka att bara det inte räcker för att tolka metaforer, så jag har valt en specifik teori, den kognitiv-lingvistiska, som kommer att vara min teoretiska ram för analys av politiska metaforer.

2.1. KOGNITIV LINGVISTIK

På 70- och 80-talet började utvecklingen av en ny gren av lingvistik, vilken betraktade språk som en del av människans kognitiva system. I kognitiv lingvistik ligger fokus på analys av vårt konceptuella system och erfarenheter som bygger underlag för språkliga kategorier. Geeraerts och Cuyckens (2007:3) skriver att kognitiva lingvister inte ser formella språkstrukturer som autonoma utan tror att de är byggda på vår konceptuella organisation, processmekanismer, kategoriseringsprinciper och miljöpåverkan.

Kognitiva lingvister studerar språkets kognitiva funktion, dvs. språkets möjlighet att organisera, överföra och bearbeta information om världen. På grund av detta anses språket vara en strukturerad samling av olika meningsfulla kategorier. Enligt Geerarts och Cuyckens hjälper kategorier oss att förvara information om de gamla och bearbeta nya erfarenheter. (ibid. s. 5) Det finns tre grundläggande antaganden när det gäller kognitiv lingvistik: primaten av semantik i språkanalys, den encyklopediska naturen av språklig betydelse och perspektivisk språklig betydelse. Det första betyder att språkets primära funktion innebär betydelse dvs. betydelse måste vara det primära språkliga fenomenet eftersom kategorisering är språkets primära funktion. För det andra skriver Geerarts och Cuyckens (ibid. s. 5): *if language is a system for the categorization of the world, there is no need to postulate a systemic or structural level of linguistic meaning that is different from the level where world*

knowledge is associated with linguistic forms. Det tredje innebär att världen inte reflekterar sig objektivt i språket utan att det handlar om hur man väljer att se på verkligheten.

2.2. KONCEPTUELLA METAFORER

Grady (2007:188) skriver att metafor har haft centralt ställe i kognitiv lingvistik sedan dess början på 70-talet. Det är troligen George Lakoff som hade det största inflytandet eftersom han har fokuserat just på metafor i sina verk. Mer om hans personliga påverkan i lingvistik står i nästa avsnitt. Grady förklarar att ifall kognitiv lingvistik studerar på vilket sätt olika språkfunktioner återspeglar några andra aspekter av vår kognition då är metaforer ett av de bästa sätt att illustrera detta förhållande. Det som är viktigt är att vi inte kan titta på metaforer som om de vore autonoma utan vi måste tänka på koppling mellan semantik, användning av metaforer och vår perception och förståelse om världen.

Kognitiv lingvistik tittar på metafor som inte bara något språkligt fenomen utan det anses vara möjligt att uttrycka metaforer icke-verbalt dvs. med gest eller bild. Lingvist M. Johnson skrev redan under 80-talet om detta och föreslog att visuella bilder kan metaforiskt stå för fysiska massor och krafter, t ex diagram visar att högre antal representeras fysiskt högre upp. Men kanske det viktigaste bidraget av kognitiv lingvistik har varit att behandla metaforer som information som är kopplad med andra aspekter av mental aktivitet och ska undersökas systematisk. (ibid. s. 189)

Med Lakoffs och Johnsons bok *Metaphors we live by* som publicerades 1980 fick konceptuella metaforer sitt genombrott i lingvistik. Deras idé är att vårt vardagliga liv innehåller metaforer utan att vi är medvetna om det. Människor är inte medvetna om de konceptuella system som finns i hjärnan och som står bakom saker vi gör automatiskt varje dag och just därför är språk, som är baserat på samma konceptuella system som vi använder när vi tänker eller gör något, viktig i vårt försök att förstå hur konceptuella system fungerar. (jfr. Lakoff och Johnson 2003:3)

We have found, (...) that metaphor is pervasive in everyday life, not just in language but in thought and action. Our ordinary conceptual system, in terms of which we both think and act, is fundamentally metaphorical in nature.

Lakoff och Johnson (2003:4) skriver att människans konceptuella system är *ett metaforiskt koncept* och förklarar detta genom exempel av den konceptuella metaforen GRÄL

ÄR KRIG (ARGUMENT IS WAR). När vi t ex grälar med någon för våra åsikter använder vi strategier och planer, vi tittar på den andra personen som motståndare vars argument vi attackerar och vill besegra, dvs. det finns en verbal och inte riktigt fysiskt krig. Metaforiska koncept som finns i vårt konceptuella system strukturerar vad vi gör när vi bråkar och på vilket sätt vi förstår varför vi gör just detta. Metaforer ligger inte i själva ordet vi använder utan i vårt koncept av bråk. (Lakoff, Johnson 2003:5) Människans konceptuella processer är metaforiska, vilket möjliggör vår användning av metaforiska uttryck. (ibid. s. 6)

Lakoff och Johnson delar metaforer i tre underkategorier. Den första utgörs av strukturella metaforer, som innebär att ett begrepp är metaforiskt strukturerat i termer av ett annat. Det som måste påpekas är att metaforisk strukturering är partiell. Det är uppenbart att ett begrepp inte kan vara ett annat – efter att vi spenderat tid kan vi inte få den tillbaka även om vi vill. Begreppet är delvis strukturerat av metafor och denna strukturering kan ske i några riktningar men inte i andra. (Lakoff och Johnson 2003:13) Exempel av strukturella metaforer är:

KÄRLEK ÄR EN FYSISK KRAFT

Jag känner *elektricitet* mellan oss; han drogs *magnetiskt* till henne; det finns *gravitation* mellan de.

GRÄL ÄR KRIG

Han *sköt* ner alla mina argument; han *attackerade* mitt argument.

Den andra metaforyn kallas för orienterande eftersom de flesta av dem har att göra med spatial orientering – *upp - ner, in - ut, fram - bak, på - av, djupt - grund, central - perifer*. Orienterande metaforer, till skillnad från de strukturella, organiserar flertal begreppssystem. De är inte arbiträra utan baserade på våra fysiska och kulturella upplevelser. (Lakoff och Johnson 2003:14) Jag har valt ut bara tre exempel från den långa lista som finns i Lakoff och Johnsons bok *Metaphors we live by* (ibid. s. 15-17).²

GLAD ÄR UPPE, LEDSEN ÄR NERE

Jag känner mig *ner/uppnått*; sjunka *ner* i depression; *falla* i gråt.

Dessa metaforer ligger på fysisk grund – när vi mår dålig sjunker vi ner och när vi känner glädje står vi mer upp.

² Några andra är: hälsa och liv är uppe, sjukdom och död är nere, medveten är uppe, omedveten är nere, hög status är uppe, låg status är nere, dygd är uppe, sedefördärv är nere, förnuft är uppe, emotioner är nere. (Lakoff och Johnson 2003:15-17)

MER ÄR UPPE, MINDRE ÄR NERE

Min lön är *hög/låg*; han är *underårig/överårig*; skruva *upp/ner* värmen.

Grunden till denna metafor är fysisk – om du lägger till mer av något på ett ställe då stiger nivån.

BRA ÄR UPPE, DÅLIG ÄR NERE

Hon har *hög* moral; de har *låg* självkänsla; verksamhet ligger *ner*; tummen *upp*!

Grunden till denna metafor är fysisk – glädje, hälsa, livet och kontroll är bra för dig/en och är uppe.

Den tredje metafortypen, den ontologiska, är baserad på människors erfarenheter med fysiska objekt eller substans och används för att beskriva abstrakta företeelser (idéer, känslor, aktiviteter, händelser) som ämnen och enheter. (Lakoff och Johnson 2003:25) När vi tittar på något abstrakt som *inflation* som en enhet är det lättare för oss att förstå det eftersom vi kan hänvisa till det, räkna det, se det som en orsak till något osv. Ontologiska metaforer kan användas på olika sätt och jag har valt ut fyra exempel som beskrivs i Lakoffs och Johnsons bok. (ibid. s. 26-29)

HÄNVISNING

Min *rädsla för insekter* gör min fru galen.

Vårt *landts ära* står på spel i kriget.

KVANTIFIERING

DuPont har *mycket politisk makt* i Delaware.

Det finns *så mycket hat* i världen.

IDENTIFIERANDE ASPEKTER

Han gjorde det *av ilska*.

Hans ansvarskänsla orsakade hans sammanbrott.

SINNE ÄR EN MASKIN

Hon har nog *inte kopplat riktigt*.

Jag känner mig *lite rostig*.

Efter denna korta förklaring av de tre underkategorierna och innan andra teman behandlas, vill jag nämna ett problem som Lakoff och Johnson klargjorde i efterordet till sin bok (2003: 244-274). Problemet är att flesta metaforer kan ses som både strukturella och ontologiska. Lakoff och Johnson har i ett efterord skrivit såhär:

The division of metaphors into three types – orientational, ontological, and structural – was artificial. All metaphors are structural (in that they map structures to structures); all are ontological (in that they create target domain entities); and many are orientational (in that they map orientational image-schemas). (Lakoff och Johnson 2003:264)

Uppdelning av metaforer har använts fram till idag eftersom det har visat sig vara högt produktiv i analys av metaforerna oavsett det nämnda problemet. Därför har jag också valt att basera min analys på denna uppdelning.

En kategori bland de ontologiska metaforerna är containermetafor. Människor är fysiska varelser och ser sig själva och den övriga världen som behållare. Förutom hus, byggnader eller rum som är uppenbara behållare, sätter vi gränser där det inte finns några fysiska gränser eftersom vi har territorialitetsprincipen grundad i oss. (Lakoff och Johnson ibid s. 29) Ytterligare skriver Lakoff och Johnson att vi använder ontologiska metaforer när vi pratar om aktiviteter, handlingar, händelser och stater vilka vi konceptualiserar som behållare eller objekt.

Han *föll* i en depression.

Jag har honom *i sikte*.

Har du *sett* loppet?

Förutom containermetaforer finns det en metaforkategori till – personifiering. Personifiering innebär att icke-mänskliga fenomen får mänskliga egenskaper. Med hjälp av personifiering kan vi förklara olika sorter abstrakta upplevelser i termer av mänskliga aktiviteter, motivationen och karaktärer. (Lakoff och Johnson 2003:33)

Livet har lurat mig.

Vår största *motståndare* just nu *är* inflammation.

Hans *religion säger* att han inte får dricka fransk vin.

En annan kategori som behöver förklaras är metonymi där vi använder ett begrepp för att representera ett annat, relaterat till det första. Många har skrivit och forskat om metonymi³ och de flesta har tagit Lakoffs och Johnsons teori att metafor är mappning mellan två domäner och metonymin inom bara en domän. Panther och Thornburg (2007:258) jämför metonymi och metafor och skriver att metonymin är en rik källa för konstruktion av nya betydelser.

³ För mer information se „The Rhetorical Tradition“ i Panther och Thornburg (2007:237-238).

Metonymi och dess påverkan på språkanvändning och begreppsstruktur är jämförbar med metaforens. Skillnaden mellan personifiering och metonymi är att man i den första inte använder olika uttryck som t ex *inflammation* för någon person utan ger *inflammation* mänskliga egenskaper medan man i metonymi använder uttryck som t ex Marquis de Sade (se exemplet nere) för att hänvisa till en levande människa. (jfr. Lakoff och Johnson 2003:35) I boken omnämns också en speciell typ av metonymi i vilken en del står för helheten, t ex *Bilen* täpper våra motorvägar. (bilen=många bilförare) Nedan är tre exempel ur boken.

Hon har läst *Marquis de Sade*.

The Times har inte kommit till presskonferensen.

Lara hatar *blue jeans*.

För att kunna förstå konceptuella metaforer måste vi först förstå att hela idén vilar på käll- och måldomän. Den konceptuella domänen från vilken vi drar det metaforiska uttrycket för att förstå den andra domänen kallas för källdomän och den konceptuella domänen som förklaras på detta sätt kallas för måldomän. (Kövecses 2002:4) Enligt Kövecses är källdomänen oftast förknippad med kropp, hälsa och sjukdom, djur, maskiner, byggnader och konstruktion, växter, spel och sport, matlagning och mat, krafter, ljus och mörk, värme och köld, rörelse och riktning. Måldomän oftast omfattar psykologiska och mentala tillstånd, sociala grupper och processer eller personliga upplevelser, t ex känslor, moral, tänkande, samhälle, religion, politik, ekonomi, relationer, kommunikation, händelser, tid, liv och död. (ibid. s. 28)⁴

Käll- och måldömen är kopplad ihop med systematiska konceptuella korrespondenter som kallas mappningar – termen vilken härstammar från matematik. Grady (2007:190) förklarar mappning genom metafor NATION SOM SKEPP. Korrespondenter mellan nation och skepp inkluderar tänkande att både ses som helhet samt med skeppens gång och statens historiska utveckling.

Metaforisk markering (*highlighting*) och användning (*utilization*) är två viktiga processer som är kopplade med mappning. Markering har att göra med måldomenen och betyder att metafor fokuserar på en eller flera aspekter av ett målkoncept, dvs. när konceptet har flera aspekter metaforen fokuserar på en (eller kanske två, tre, fyra) aspekt som är i så fall markerade medan andra är gömda. (Kövecses 2002:92) När bara vissa aspekter från källdomänen används för att förstå måldomänen pratar man om metaforisk användning. Med

⁴ För mer om detta se *Common source and target domains* i Kövecses 2002:17-31.

andra ord i metaforen ARGUMENT ÄR BYGGNAD används ord som *bygga, stark* eller *konstruera*, och inte *vägg, fönster* eller *tak* som varje byggnad har. (ibid. s. 93) Man behöver flera källdomäner att förstå måldömenen eftersom, som vi har just förklarat, en källdomen kan bara strukturera några aspekter av måldömenen och ingen källdomen kan strukturera alla aspekter av måldömen. (ibid. s. 103)

Eftersom metaforer är produkter av våra erfarenheter och förståelse av världen spelar den kultur vi befinner oss i en stor roll. Konceptuella metaforen TID ÄR PENGAR (TIME IS MONEY) är kopplat med koncept av jobbet som finns djupt rotad i västerländsk kultur. Timlön, årets budget eller att bli dömd till fängelse i två år är några likadana exempel. Vi tänker på något abstrakt som tid som någonting som kan spenderas, investeras bra eller dålig, sparas, budgeteras eller slösas bort. Lakoff och Johnson skriver att tre metaforiska koncepter ligger bakom vår konceptualisering av tid – TID ÄR PENGAR (TIME IS MONEY), TID ÄR BEGRÄNSAD RESURS (TIME IS A LIMITED RESOURCE) och TID ÄR NYTTIG ARTIKEL (TIME IS A VALUABLE COMMODITY). (Lakoff och Johnson 2003:8)

Men det finns många olika kulturer och de naturligtvis inte har samma koncept av samma saker, t ex i några kulturer tid inte är kopplad med pengar. På grund av detta är det viktigt att prata mer om hur kultur påverkar språk eller bättre sagt de ord och uttryck vi använder när vi pratar. Tyvärr, som Grady skriver, har många forskare varit mer intresserade av hur den kognitiva skapar vår konceptualisering och har inte tittat på hur kultur påverkar den. Den stora frågan är vilka metaforer (om några) är kulturspecifika och finns bara i vissa kulturer, och vilka (om några) är universella. Att svara på denna fråga är svårt eftersom å ena sidan finns det primära metaforer som kan vara brett distribuerade i språk och å den andra finns det många som dyker upp bara i vissa språk och kulturer. En annan fråga är i vilken procent kulturella faktorer påverkar språk och svaret på denna fråga beror på lingvisten med vilken man pratar om detta. (Grady 2007:204)

Primära metaforer är sådana som framställer relationer mellan konceptuella struktur, ordanvändning och sätten på vilka vi erfar världen. Källkonceptet består av grundläggande begrepp *upp, ner, tung, ljus, framåt, bakåt, söt* och andra, medan målkonceptet består av grundläggande begrepp *dominant, ledsen, svår, glad, framgång, förflutna, tilltalande* osv. (Grady 2007:192) Kövecses (2002:95-96) skriver att primära metaforer bygger komplexa metaforer och han förklarar detta med hänvisning till metaforen ARGUMENT ÄR BYGGNAD som innehåller två primära metaforer. Enligt honom är byggnader och argument inte korrelerade i erfarenheten, medan primära metaforer båda har grund i erfarenheten.

En av primära metaforers egenskap är att de uppstår direkt från vår erfarenhet och vi kan se det på t ex korrelationen mellan kvantitet och höjd, glädje och ljusstyrka eller svårighet och tyngd. Den andra egenskapen är att deras inriktning är konsistent och absolut och detta är viktigt eftersom det finns många metaforer vilka inte är symmetriska, t ex bild metaforer ("image metaphors").⁵ (Grady 2007:193) Slutligen med tanke på att människor delar grundläggande mönster för erfarenhet och uppfattning, vilka reflekteras i primära metaforer, verkar de vara utbredda i språk som inte är genetiskt, arealt eller kulturellt relaterat. T ex kopplingen mellan *stor* – *viktig* har samma betydelse på svenska, engelska och kroatiska. (Idag är det en stor dag för företaget / Today is a big day for the company / Danas je velik dan za tvrtku) (Grady 2007:194)

Som sist vill jag nämna ett annat viktigt begrepp relaterat till konceptuella metaforer - blandning. Fauconnier och Turner introducerade år 1994 en ny teorin om metaforer som produkter av konceptuellt material från två eller flera källor. (Grady 2007:198) Deras modell består av fyra mentala utrymmen i stället för två domäner. Varje utrymme är en mental informationsinsamling som aktiveras vid en viss tidpunkt. Två generiska utrymmen projicerar material i det blandade utrymmet, vilket leder till att vi förstår metafor. Författarna påpekar att detta inte skulle vara möjligt utan hjälp av det ingångsutrymme i vilket motsvarigheter från de två generiska utrymmena står. Eftersom denna teori används inte i mitt arbete, ska den inte förklaras ytterligare.⁶

⁵ Mer om detta i Lakoff och Turner 1989:89-96 och Grady 2007:193.

⁶ För mer information om blandning titta i Grady 2007: 198-201 och „Metaphors and Blends“ i Kövecses 2002:267-283.

2.3. POLITISKA METAFORER

Eftersom metaforens användningsområde är brett (det mest kända delen är ändå inom poesin) används de i politiska artiklar också. När vi pratar om metaforer i politik, eller i allmänhet, finns det i alla fall ett namn som sticker ut och det är George Lakoff. Lakoff, en av de mest kända kognitiva lingvister, har skrivit många inflytelserika böcker. Några av dem, vars tema syns från boktitlar, anges i litteraturlistan (t ex Lakoff 2002, 2009, Lakoff och Wehling 2016).⁷

Babić (2018:8) anser att det finns olika manifestationer av politisk diskurs som kan vara skriftliga och språkliga – politisk anförande, intervju, artikel, eller anförande i parlament är bara några. Politisk diskurs skiljer sig från alla andra eftersom dess syfte är att övertyga eller även manipulera lyssnare eller tittare och inte kommunicera med dem. Riktad språkanvändning är ett av de bästa medel för att uppnå dessa syften.

Politik styr staten och staten styr vårt liv. Enligt Lakoff, har språk politisk makt – det kan användas för att ändra sinne och identitet. Språk är ett politiskt instrument som har makt att aktivera, kommunicera och ändra vår kognitiva förståelse. (Lakoff 2009:231-232) Den politiska makten av ord ligger inte först och främst i betydelseerna som ord är kopplade till utan i det att de aktiverar hela begreppssystemet. (ibid. s. 241) Politiker är inte poeter och metaforer de använder är konventionella. Olika kulturer sätter olika värderingar på metaforer och följaktligen finns det skillnader mellan ordanvändning i politisk diskurs (samma som i icke-politisk diskurs som det redan nämnts). Ibland anses krig och strid vara negativa och de ersätts därför med andra positiva ord. I boken påpekas det att uttrycket ”Iron Curtain” ersätts i Asien med ”Bamboo Curtain”. (Charteris-Black 2006:34)

Charteris-Black visar i sin bok (2006:44-45) att metaforer är övertygande. De representerar mentala bilder vilka i sin tur reflekterar världsbilden som ett gemensamt system. Politiker använder sådana metaforer för att påverka människors tänkande och deras beslut. Därför är det viktigt att titta om det finns några dolda föresatser i politiska metaforer. På detta sätt kan människor inte bli missledda och manipulerade. Štrkalj Despot (2016:1-2) betonar att metafor i politik har två funktioner: pragmatisk och strategisk. Å ena sidan har politiker möjlighet att visa de synpunkter de vill visa och gömma andra, som de vill gömma. Å andra sidan kan väljarna se politiska problem och formulera sina attityder. Språk är ett medel för utövning av politisk makt. När politiker vill uttrycka sina politiska och ideologiska attityder

⁷ För mer om hans verk titta på hans webbsidan George Lakoff (<https://georgelakoff.com/writings/>).

och samtidigt skapa en bra uppfattning om sig själv i offentlighet, locka väljare så att de ska rösta på dem, använder de språk. Varför har språk så mycket makt? Štrkalj Despot (ibid. s. 2) anmärker att olika ord stimulerar och aktiverar olika semantiska metaforer, bilder, känslor...utan att vi är medvetna om det. Med andra ord är vårt tänkande definierat av metaforer, ramar och prototyper som ett språk aktiverar om vi alltid lyssnar på detta språk. Dessa mentala strukturer formar vår syn på världen.

Enligt Musolff (2016:136-137) kännetecknas politisk diskurs av debatt och bråk mellan motståndare vilka syftar till att få maktfördel över varandra. För att lyckas erbjuder de nya meningar och nya tolkningar till sin publik. Den dominerande funktionen av metafor i politik är polemisk och interaktionell. Politiker påverkar andras attityder och övertygelser och därmed ändrar de sociala och politiska attityder. Musolff (ibid. s. 137) påpekar hur politiska metaforer får passa in redan bekanta diskurser så att de kan erkännas som en grund för argumenterande slutsatser.

I sin bok presenterar Musolff (2016) på grund av undersökning av två stora korpusar (EUROMETA och BODYPOL) fyra grundläggande enheter som används i politiska metaforer. De är krig, familj, kropp och person. Utan att gå in detaljer ska jag ge en kort presentation av varje av de fyra.

Den första metaforen som Musolff presenterar är *politisk konflikt som krig*. Denna metafor används inte bara för energikris, terrorism eller diplomati, utan också i det folkhälso-politiska området, t ex krig mot droger. (2016:12) Några exempel av krigmetaforer från EUROMETA i Musolffs bok är: dra sig tillbaka, duell, kämpa, förlora, vinna, slåss, ge sig på, kapitulation, förräderi, anfall, armé, allians osv. Grunden till det andra konceptet är familj och några exempel av lexikala uttryck som används är följande: familj, far, mor, kärlek, äktenskap, partner, bröllop osv. (Musolff 2016:31) När vi pratar om metaforen *nation som familj* är det omöjligt att inte nämna Lakoffs teori om två metaforiska modeller vilka härstammar från samma domän – *Strict Father* och *Nurturant Parent*. Lakoff (2002:66-71) gör en detaljerad förklaring av båda modeller. Den första förutsätter familj där fadern sätter upp strikta regler för barn som måste följas eller får de straffen. I denna traditionella familj skyddar fadern hela familjen och har högst auktoritet. Moral och moralisk styrka tillsammans med regler för vad man ska och inte ska göra konstruerar *Strict Father* modellen. Den *Nurturant Parent* modellen förutsätter den ideala familjen med två föräldrar som är lyckliga och full av kärlek. Deras plikt är att skydda barn från allt dåligt i världen (droger, krig, brott). Denna modell konstruerar metaforer som SAMHÄLLET ÄR EN FAMILJ, vilka har grund i

empati för varandra och ansvar och vård för barnen. (ibid. s. 108-117)⁸ Den tredje metaforen är *nation som kropp* vilken ursprungligen kommer från grekisk filosofi och Platons och Aristoteles verk. Från deras verk kan man dra två slutsatser: 1) nation kan ses som anatomisk hierarki – politisk *kropp* från *huvud* till *fötter* 2) vi kan prata om *nations hälsa*. Denna idé har utvecklats genom historia, från greker över medeltiden till Shakespeare. (Musolff 2016:57) Sista metaforen är *nation som en person*. Musolff (2016:95) skriver att en person, t ex *head of state* eller *head of government*, representerar hela nationens identitet. Han citerar Lakoff och Chiltons förklaring att vi ser på nationer som personer som har olika ömsesidiga relationer – de kan vara vänner, fiender, grannar, alliansfria, klienter eller patriarker.

⁸ För mer information om de två modellerna se Musolff 2016:25-39, Lakoff 2002:65-143.

3. METOD OCH MATERIAL

Syftet med mitt arbete är att analysera metaforiska uttryck i politiska artiklar. Texterna i min korpus kommer ur internetupplagor av tre av Sveriges största tidningar, nämligen Aftonbladet, Dagens Nyheter och Expressen. Jag har godtyckligt valt 10 texter från varje tidning för min analys, vilket slutligen ger en korpus av 30 texter. Alla texter publicerades mellan 2019 och 2020. Jag har läst igenom texterna och plockat ut alla metaforiska uttryck och ägnat särskilt uppmärksamhet åt alla uttryck som verkade vara kopplade till politik, partierna, samhälle och politiker. Jag har grupperat dem enligt konceptuella metaforer de tillhör. Metaforer med samma käll- och måldomän tillhör samma grupp.

Mitt mål är att analysera politisk skrivning och försöka se om man använder några konceptuella metaforer. Jag vill, genom min analys, undersöka vissa metaforens produktivitet. Mitt antagande är att korpusen ska domineras av genomgående metaforer man skulle förvänta sig att hitta i politiska tidningsartiklar. Med det menar jag att konceptuella metaforer vars källdomäner är *samhälle*, *krig*, *nation* och *familj* ska dominera korpusen.

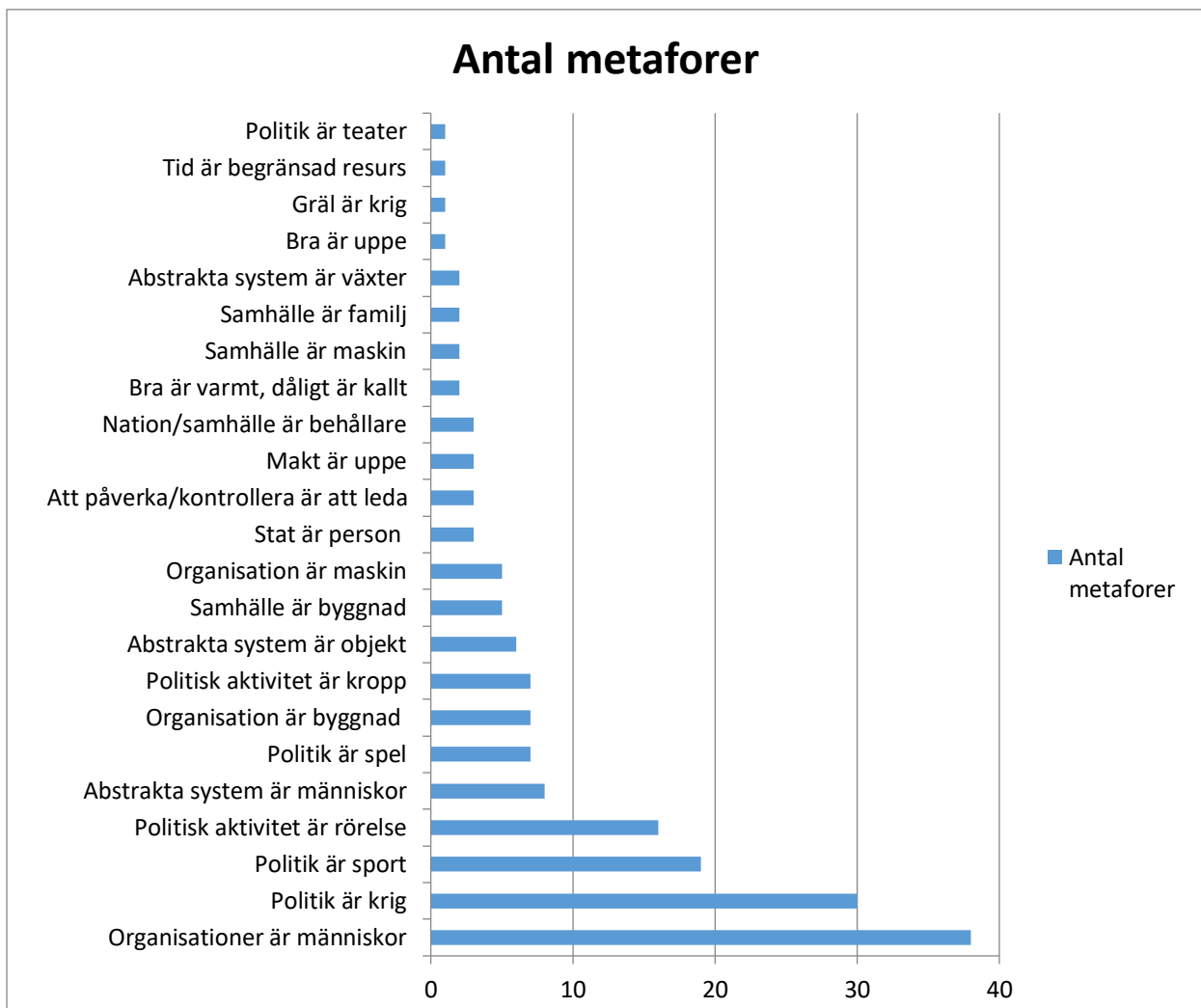
Mina frågeställningar är följande:

1. Vilka konceptuella metaforer används mest?
2. Vilka är de vanligaste käll- och måldomäner?
3. Finns det kanske vissa ord i konceptuella metaforer som dyker upp ofta?
4. Vilka är det vanligaste metaforiska uttrycket i korpusen?

4. RESULTAT OCH ANALYS

Sammanlagt finns det 172 metaforiska uttryck i min korpus. Det största antalet uttryck har hittats i Aftonbladet (66), sedan följer Dagens Nyheter (65) och Expressen (41). Alla uttryck har grupperats under 23 konceptuella metaforer. Nedan finns en graf som visar hur många metaforer tillhör sin överordnade konceptuella metafor.

Vi kan se att den mest produktiva konceptuella metaforen är ORGANISATIONER ÄR MÄNNISKOR med 38 exempel. Snart efter den följer metaforen POLITIK ÄR KRIG med 30 exempel. Metaforerna POLITIK ÄR SPORT (19) och POLITISK AKTIVITET ÄR RÖRELSE (16) har mer än 10 exempel medan alla övriga metaforer är representerade med mindre än 10 exempel.

Figur 1. Antal metaforer

Alla konceptuella och språkliga metaforer är sammanställda i TABELL 1. som finns i bilagan.

4.1. ORGANISATIONER ÄR MÄNNISKOR

Resultaten visar att den mest produktiva konceptuella metaforen i korpusen är ORGANISATIONER ÄR MÄNNISKOR med 38 exempel. I nästan alla metaforiska uttryck som hittats står ordet *organisation* för politiska partier och i de andra står det för samhället, regeringen, opposition eller en av de politiska grupperingarna (höger eller vänster). Politiska partier ses som människor med alla mänskliga egenskaper. Många satser visar relationer mellan partierna som om de vore två personer som bråkar med varandra, pratar, tror eller bara lyssnar på varandra. Politiska partier är personer med sina känslor som inte bara formar relationer med andra, utan kan bli starka eller svaga och kan göra vardagliga saker som människor gör, exempelvis köra, rita eller städa upp. Enligt Babić (2018:122) använder man denna metafor för att närma väljarna samhällliga och politiska frågor samt EU-organisationerna.

Här är listan över alla verb som jag har hittat efter analysen: *lyssna, rita, sparka, köra över, städa, ligga, tumma, bråka, tappa, samverka, leva, tvinga, hamna, rädda, gå, få, prata, tro, försvara.*

Meningar som illustrerar detta är:

1. Att det nya högersamarbetet *ritar om* den politiska kartan ytterligare ser inte Tobias Smedberg som något konstigt.
2. Den senaste tiden *har* den samlade oppositionen *kört över* januariavtalets parter och man kan ifrågasätta i vilken mån avtalet ens existerar
3. Även om SD *har städat upp* både bland sina medlemmar och åsikter är det fortfarande ett parti med icke-liberala instinkter.

Intressanta exempel är också *tvinga EU på knä* och *välfärden går på knäna*. EU och välfärden ses som personer som faller på knä vilket metaforiskt innebär att de pressas att göra något som de inte vill göra. I ett vidare exempel anses Socialdemokraterna vara opålitliga så man använder uttrycket *vända kappan efter vinden*, medan i ett annat exempel står det att *de flesta partier har lite lik i garderoben*, vilket betyder att partierna har mörka hemligheter som de döljer för andra.

4.2. POLITIK ÄR KRIG

Den andra mest produktiva metaforen är POLITIK ÄR KRIG med 30 exempel. Jag har redan skrivit om denna metafor eftersom den är vanlig i politisk diskurs (se 2.3.). Enligt Andreas Musolff (2016:12) används denna metafor för olika politiska områden som t ex. diplomati, terrorism eller energikris samt några icke-politiska områden som t ex medicinsk forskning och behandling, sportnyhet eller affärsrelaterad korpus. I korpusen har det inte hittats några exempel är kopplade till dessa områden utan de flesta av exempel är grundade på *krig* mellan partierna.

När det gäller ordklass används oftast substantiv och vi kan se att några upprepas ofta. Substantiv som *strid*, *krig*, *hot*, *angrepp* eller *motståndare* är mestadels vad vi skulle förvänta oss och precis dem finns i texterna. Partierna ses som motståndare vilka angriper varandra i politisk strid för makt. I ett exempel betecknar politisk kraft stridskraft som måste *mobiliseras*, dvs. partierna måste göra något för att Sverige ska bli förbered för krisen som följer.

Meningar som illustrerar denna metafor är:

1. Jo, du förstår att högerpartierna är arga på sin egen politik från tidigare mandatperioder och *attackerar* den rödgröna regeringen från vänster.
2. Centerns tillförordnade partiledare Anders W Jonsson gick till hårt *angrepp* mot Moderaternas och Kristdemokraternas samarbete med V och SD när Centerns kommandagar inleddes på fredagen.
3. Den tillfälliga *alliansen* mellan M, KD och V är överraskande.

4.3. POLITIK ÄR SPEL OCH POLITIK ÄR SPORT

Andra intressanta metaforer är POLITIK ÄR SPEL och POLITIK ÄR SPORT. Även om de liknar varandra finns det en viktig skillnad mellan dem. Alla uttryck tillhörande metaforen POLITIK ÄR SPEL utom en innehåller samma rot av ordet som bär den metaforiska betydelsen – *spel*. Dessutom är alla metaforiska uttryck kopplade till samma källomän *kortspel*. Ordet *utspel*, som betyder första kortet som spelas i kortspel, förekommer i tre exempel. Till samma domän tillhör också uttryck *då läggs korten på bordet igen*, uttrycket som Moderatledaren Ulf Kristersson använde i en intervju när han sa att ett nytt val var det som Sverige då behövde. Partierna skulle då avslöja sina planer och avsikter och folk skulle få fatta ett nytt beslut om Sveriges framtid. I sin doktorsavhandling påpekar Babić att

metaforen POLITIK ÄR SPEL kan ha en väldigt negativ betydelse i förhållande till politik om ordet *spel* syftar på hasardspel eller om man tittar på spelet som något oseriöst. (2018:129)

Meningar som illustrerar denna metafor är:

1. Förra sommarens *utspel* om att elektrifiera vägarna blev ett lobbyistfiasko.
2. M, KD och SD har återkommande kritiserat S för *att inte visa korten* i migrationssamtalen.
3. Men Jimmie Åkessons *utspel* där han kräver Anders Tegnell's avgång innebar ett klart brott mot denna fred.

Å andra sidan grundas den konceptuella metaforen POLITIK ÄR SPORT på källdömenen SPORT. Man kan se att några uttryck inom denna metafor upprepas och betydelsen ligger på ord som *resultat*, *regler*, *offensiv* och *vinna*. En sådan sportvokabulär används eftersom politik ses som en tävling mellan politiska partier, vilka måste spela offensiv för att vinna väljarnas sympati. Den som blir vinnaren i en politisk match kommer att uppnå bättre resultat bland väljarna och därmed säkra politisk makt. Just därför används denna metafor ofta - i korpusen finns det 19 exempel. Det är uppenbart att sportsmetaforer passar bra till politik. Enligt Babić ser man på valet som en tävling i vilken vinnaren får politisk makt, dvs. får mandat för att bilda regeringen i en viss mandatperiod. Själva idén kan man mest effektivt uttrycka med konceptuella metaforer som speglar tävlingsstruktur och seger mot motståndare. (2018:11)

Meningar som illustrerar denna metafor är:

1. Någon annan måste ta på sig rollen att vända *matchen*.
2. Regeringen borde vara först *på bollen* oftare och inte bara reagera på Ebba Busch Thors eller Jimmie Åkessons utspel.
3. Olofsson menar att en budget måste hanteras som en helhet och att tydliga *spelregler* måste gälla.

4.4. POLITISK AKTIVITET ÄR RÖRELSE

Nästa konceptuella metafor som borde förklaras är POLITISK AKTIVITET ÄR RÖRELSE som är representerad med 16 exempel i korpusen. Enligt Chilton innehåller politisk diskurs uttryck som *att komma till ett vägskäl* eller *gå mot en bättre framtid* eftersom politiska begrepp vilka innebär ledarskap och politisk handling mappas till resa eller rörelse.

(2003:52) Vidare kan man nämna Babić (2018:111) där det står att man upplever rörelse framåt som något positivt. När man rör sig framåt betyder det att man är en framgångsrik person som lyckas med sina mål. Hon påpekar också att rörelse står för dynamisk aktivitet, vilket sedan möjliggör synen på politik som något icke statiskt utan ett hårt arbete. (ibid. s. 185) Det som har visat sig är att källdomäner *resa* och *rörelse* dyker ofta upp i litteratur. Vanligtvis framkommer metaforer med måldomäner *livet*, *gräl* och *kärlek*.

Politiska partier och Sverige ses som resenär på en fiktiv politisk resa. I nästan alla satser upprepas samma ord som har att göra med rörelse, dvs. *resa*, *väg*, *riktning*, *kurs* och *fokus*. Det bör sägas att det finns ett exempel som sticker ut eftersom det inte tillhör ord jag har precis skrivit om: *få politiker idag vågar gå före och emot strömmen*.

Meningar som illustrerar denna metafor är:

1. Men Maud Olofsson säger att både M och KD är ute på en farlig *resa*.
2. Socialdemokraternas stöd är på *väg* ner i avgrunden.
3. En försvinnande del av medborgarna tycker januariavtalet är bra eller att Sverige utvecklas i positiv *riktning*.

4.5. ATT PÅVERKA/KONTROLLERA ÄR ATT LEDA

När vi pratar om rörelse en annan metafor som är likadan men inte helt samma måste nämnas. Den konceptuella metaforen ATT PÅVERKA/KONTROLLERA ÄR ATT LEDA är representerad med bara tre exempel och alla innebär verbet *att styra*. I alla tre satser betyder verbet *styra* inte att föra i viss riktning, utan att leda eller bestämma över. Tonvikten ligger på kontrol man måste ha för att leda landet, marknad eller politik. Som Babić (ibid. s. 112-113) förklarar kan källdomänen *att leda* ha positiv och negativ betydelse. Den kan å ena sidan användas när man vill kasta ett negativt ljus på sina politiska motståndare genom att framställa deras styrning som fel eller politisk spin. Å andra sidan kan den användas när man behöver hjälp i ledning. I alla fall, använder politiker den som positiv och pekar på sin egen och partiets förmåga att styra landet och alla dess organisationer i positiv riktning. (2018:226)

Meningar som illustrerar denna metafor är:

1. Om de inte väljer sakpolitiken utan att i stället skapa största möjliga kaos blir det omöjligt för regeringen *att styra* landet, säger Jonsson.
2. Vi har valt *att styra* den som vilken marknad som helst.

3. Socialdemokraterna lever i en drömvärld, där de tror att de själva kan *styra* över svensk politik för att de kunde det på 50-talet.

Här måste nämnas att båda konceptuella metaforer, POLITISK AKTIVITER ÄR RÖRELSE och ATT PÅVERKA/KONTROLLERA ÄR ATT LEDA, ibland är i en underordnad ställning till den konceptuella metaforen SAMHÄLLE ÄR RESENÄR. Att titta på samhället som en resenär är mer generellt eftersom denna metafor omfattar ett bredare uttrycksspektrum.

4.6. ABSTRAKTA SYSTEM ÄR MÄNNISKOR, ABSTRAKTA SYSTEM ÄR OBJEKT OCH ABSTRAKTA SYSTEM ÄR VÄXTER

De följande tre konceptuella metaforer jag ska förklara har samma måldomän - ABSTRAKTA SYSTEM ÄR MÄNNISKOR, ABSTRAKTA SYSTEM ÄR OBJEKT och ABSTRAKTA SYSTEM ÄR VÄXTER. I korpusen finns det åtta exempel för den första metaforen, sex för den andra och två exempel för den tredje. Måldomäner såsom *idé*, *förslag*, *krav* eller *debatt* är abstrakta och därför mappas till något konkret som *människor*, *objekt* eller *växter*. När det gäller metafor ABSTRAKTA SYSTEM ÄR MÄNNISKOR, som vi har sett ovan när vi pratade om metaforen ORGANISATIONER ÄR MÄNNISKOR, antar system mänskliga egenskaper och kan således *leva*, *dö*, *vila*, *flytta sig*, *växa* eller *bli sjuka*. Exempel med alla nämnda ord har hittats i korpusen (se TABELL 1 i bilagan).

Meningar som illustrerar denna metafor är:

1. Tyvärr hade *debatten* hunnit *flytta sig*.
2. I det skeendet har socialdemokratin nu gjort sig till den politiska respiratorn för *en död idé*.
3. Klockan tickar för S-ledaren att visa på resultat – annars kan *kraven på hans avgång växa*.

Å andra sidan finns det ett metaforiskt koncept i vilket abstrakta system ses som något fysiskt. Något abstrakt har nu ett slags kropp och ses som föremål som kan ha olika former. Objektet kan, som i exemplen jag hittat i min korpus, ha sin egen skugga eller vara i form av en spiral. I litteraturen har jag bara hittat Kövecses text där han skriver om denna metafor men han förbinder ett abstrakt system med byggnad (2002:276). Mina exempel visar inte det utan de ser på abstrakta system som ett obestämt fysiskt objekt och inte precis som en byggnad.

Meningar som illustrerar denna metafor är:

1. Om vi skulle ta ställning till de *förslag som ligger på bordet* i dag så skulle jag börja skriva på en reservation, säger Annika Hirvonen Falk, (MP).
2. Men formellt *har* Moderaterna *inte skrotat den policy* som säger nej till lokala samarbeten.
3. I det skeendet *har socialdemokratin nu gjort sig till den politiska respiratorn* för en död idé.

Det sista metaforiska koncept ser abstrakta system som växt som växer och man kan odla den, som man kan se i det första exemplet. I följande sats mappas egenskaper av en frukt till något abstrakt som idén av välfärdssamhälle. Välfärden ses som del av växt, frukt, vilken har ett frö inuti. Enligt Kövecses (2002:126) förknippas källdomän *växt* med många olika måldomäner vilka man lätt kan betrakta som abstrakta komplexa system som t ex människor, ekonomi, sociala organisationer, politiska system osv. I boken beskrivs mappningar och hur är det möjligt att erhålla mångfaldiga specifika metaforer. Mappningar som förekommer är: exempelvis växt är en komplext system, några delar av växt är delar av komplexa system och biologisk växt är abstrakt icke-biologisk utvecklig av ett komplext system. (ibid. s. 127-128)

Meningar som illustrerar denna metafor är:

1. Men det är något djupt osunt med den nära relation som de borgerliga partierna *har odlat* med välfärdsindustrin och näringslivets lobbyorganisationer.
2. Samtidigt måste de offentliga utgifterna prioriteras till välfärdens *kärna*, som A-kassa och sjukvård.

4.7. ORGANISATION ÄR BYGGNAD OCH SAMHÄLLE ÄR BYGGNAD

Vidare kan man se att det finns två konceptuella metaforer kvar som delar samma källdomän. Å ena sidan står metaforen ORGANISATION ÄR BYGGNAD med 7 exempel och å andra sidan finns SAMHÄLLE ÄR BYGGNAD med bara ett exempel mindre. Källdomänens struktur kopieras på måldomän. Varje byggnad har *grund, väggar, fönster, dörrar* osv. och måste *byggas*. Allt detta kopieras och mappas på måldomänen så att slutligen *samhället, Sverige* eller *Europa* blir något fysisk som har sina *gränser*, måste *byggas* och bör *hållas ihop*. Vidare kan man se att det finns två nära exempel vilka innehåller uttryck *bygga murar* och båda är kopplade till den migrationskrisen. Fastän Sverige och Europa har fysiska

gränser mot andra som måste försvaras, tyder uttrycket i dessa fall på abstrakta gränser dvs. att man i både Sverige och Europa bör inte förbjuda ingång till flyktingar.

Det bör sägas att källdomänen BYGGNAD är en av de mest kända källdomänerna när vi pratar om metaforer i politisk diskurs. Å ena sidan förklarar Goatly (2007:190) hur stater och organisationer konceptualiseras som byggnader för att betona deras hållbarhet och stabilitet. Dessutom påpekar han att metaforen SAMHÄLLE ÄR BYGGNAD har tydliga gränser på samma sätt som ett hus eller en lägenhet har väggar. Alla som inte är familjemedlemmar får inte stanna i huset/lägenheten och detsamma gäller för samhället. Alla som är olika är uteslutna från samhället och måste hållas utanför. (ibid. s. 196) Det kan vi koppla med exemplet från korpusen i vilket det står att Sverige måste bygga murar för att beskydda sina medborgare. Å andra sidan förklarar Kövecses (2002:137) hur bredd domänen *byggnad* är. Enligt honom kan måldomäner vara teorier, relationer, karriär, ekonomiska system, företag, sociala grupper och livet. Han påpekar att alla har något gemensamt – alla är komplexa system. Enligt honom finns det en övergripande metafor vilken omfattar alla nämnda måldomänerna – COMPLEX SYSTEMS ARE BUILDINGS. Som ett exempel nämner han Lakoff och Johnsons metafor ARGUMENT IS A BUILDING för att förklara mappningar. Man tar grundläggande kunskaper om en källa, vilka utmärker källan och vilka kan hittas i de flesta av källans förekomster. I exempel med gräl ligger huvudfokuset på skapande av en stabil struktur för ett komplext system. Den viktigaste kunskapen om byggnader som blir mappad är att de har en fast grund att bygga på och att de själva är fasta. Det mappas på komplexa system och hjälper oss att förstå metaforer. (2002:138)

Meningar som illustrerar denna metafor är:

1. Det är inte så här man *bygger* starka samhällen.
2. Europa behöver *hålla ihop*, men Miljöpartiet och den gröna gruppen ställer sig utanför nödvändigt samarbete i Europaparlamentet.
3. De två största besluten vi tar på rikstinget rör just Sveriges *splittring* och hur vi ska kunna återfå en fungerande samhällsgemenskap igen.

4.8. POLITISK AKTIVITET ÄR KROPP

Två konceptuella metaforer vars källdomän är människor har redan förklarats och nu följer en metafor, representerad i korpusen av 7 exempel, som grundas på människas eller djurs fysiska materia – kropp. Det är inte ovanligt att använda den konceptuella metaforen

POLITISK AKTIVITET ÄR KROPP. Människokropp är något vi känner väldigt bra och enligt Kövecses (2002: 18) är en ideal källdomän. Följaktligen kunde man tro att alla delar av människokroppen används på det sättet, men detta är inte fallet. De mest använda kroppsdelarna är huvud, ansikte, ben, händer, rygg, hjärta, ben, axlar osv. Kövecses (ibid. s. 18) också påpekar att kroppsdelar spelar en viktig roll i metaforisk betydelse i engelska och andra västerländska språk och kultur. Denna metafor i en annan form påträffas också i Musolffs bok om metafor: NATION AS BODY vilken vilar på den västerländska *body politic* traditionen. Han illustrerar hur man använder ord som *organ*, *hand*, *rygg*, *näve* eller *nagel* när man pratar om olika länder. (2016:122-124) Även om denna metafor inte är direkt kopplad till exemplen från min korpus, visar det just hur utbredd källdomänen *kropp* är.

Även om det finns ett litet antal exempel kan vi se en viss olikhet i ord som används i denna metafor. Som förväntat, de flesta uttryck som påträffas i korpusen innehåller *hand/arm* och *fot* samt *ving* och *organ*, de sista två med bara ett exempel. Ordet *fot* används i satser där *välja* eller *sätta fot* metaforisk betyder att välja mellan olika alternativ medan uttrycket *kroka arm med* betyder att samarbeta med någon. En sats innehåller uttrycket *beslutsorgan* vilket står för riksdagen. Man jämför riksdagen med sinnen eftersom dem fattar beslut vilka sedan påverkar resten av staten/kroppen. Det är vanligt att institutioner liknas med organen och att politisk aktivitet ses som organism dvs. någonting biologiskt.

Meningar som illustrerar denna metafor är:

1. Även om de inte sa vem eller vilka partiet bör *kroka arm med* i stället, borde svaret vara givet.
2. En tredje fråga där Liberalerna har svårt *att välja fot* är januariavtalet, eller kanske snarare regeringsfrågan.
3. Jag har hyllat riksdagen som *beslutsorgan*, man har under alla år tagit det ansvaret.

4.9. ORGANISATION ÄR MASKIN OCH SAMHÄLLE ÄR MASKIN

Vidare vill jag nämna två konceptuella metaforer vilka delar samma källdomän. Metaforen ORGANISATION ÄR MASKIN med fem och SAMHÄLLE ÄR MASKIN med två exempel. Enligt Kövecses (2002:161) används källdomänen *maskin* för komplexa system, t ex juridik, ekonomi, politik, familj, partier osv, eftersom vi har bra kunskap om hur gamla

maskiner fungerar. Å andra sidan beskriver Goatly (2007:100-101)⁹ andra användningar av maskin metaforer. En av flera möjligheter är att titta på delar av en organisation som delar av en maskin. En annan är att tillskriva en mekanisk konstruktion olika aspekter av samhällsorganisation eller ekonomi. En organisation eller ett system kan fungera mer eller minder effektivt liksom ett motorfordon och om det inte funkar kan man ta det på service, förbättra, ta isär eller skrota det.

Metaforiska mönstret i båda metaforerna är detsamma eftersom *samhället/Sverige/politisk parti* ses som *en apparat/maskin/bil*. I den första metaforen står *organisation* för *partier* och *politiska grupperingar*. I två satser används ord *stödben*. Medan fysiskt stödben till husvagn/husbil hjälper dem att parkera på alla underlag, anser detta metaforiskt ett fäste för partier alltså politisk stöd. Nästa två satser, som finns i korpusen visar hur man kan använda ord som annars är relaterade till bilar, t ex *bromsa* eller *parkera*, för att bildligt beskriva något konkret. Och i näst sista satsen används uttrycket *skruvarna dras åt* för att beskriva kraftig politisk påtryckning på både Socialdemokraterna och Miljöpartiet för att fatta beslut gällande migrationskrisen.

Meningar som illustrerar denna metafor är:

1. Partiet ligger stadigt *parkerat* under det avgörande fyraprocentsstrecket.
2. *Skruvarna dras åt* runt Socialdemokraterna och Miljöpartiet när slutdatum för migrationskommittén närmar sig.
3. Och det forna *stödbenet* ska bli den breda kraften till vänster.

Metaforen SAMHÄLLE ÄR MASKIN representeras av två exempel vilka båda innehåller uttrycket *att gå sönder*. När man pratar om produkter, prylar eller bilar kan man säga att de har gått sönder och inte funkar. Samma gäller för människor också eftersom man kan t ex säga *jag har gått sönder efter otroheten och arbetar på att bli hel igen*. Som jag har skrivit ovan är det inte ovanligt att jämföra något så abstrakt med något bekant som maskin.

Meningar som illustrerar denna metafor är:

1. Men vem ska ta ansvar för vad som *gått sönder* i samhället?
2. På den tiden Stefan Löfven satt i opposition brukade han varna för att ”Sverige håller på att *gå sönder*”.

⁹ För mer od detta se 3.6. HUMAN IS MACHINE i Goatly 2007.

4.10. STAT ÄR PERSON

Ytterligare har jag funnit tre satser i korpusen vilka syftar konceptuella metaforen STAT ÄR PERSON. Staten antar mänskliga egenskaper som vi människor alla har. På det sättet identifierar människor sig med staten och känner samhörighet. Vanligtvis använder politiker denna metafor när de pratar om andra stater som om sina grannar som kan vara vänliga, fientliga, starka, svaga, friska eller sjuka. Ordet *stark* är relaterat till militärstyrka och ordet *frisk* till ekonomisk rikedom. (Kövecses 2002:68-69) Enligt Musolff (2016:95) spelar metaforen fortfarande en stor roll i teorier om att stater har suverän rätt att gå i krig eller skapa fred med varandra.

Exempel i min korpus visar inte Sverige på exakt samma sätt som jag precis beskrivit utan inriktar sig på fysiska egenskapen. Två av tre exempel visar Sverige som person som kan vara sårad. I dessa satser handlar det om progressiv skattepolitik vilken ska slå Sveriges ekonomi. Såsom man kan slå till någon och såra hen kan dålig skattpolitik på samma sätt tillfoga Sveriges ekonomi skador. Exemplet nummer 2 nere skapar en bild av Sverige som en person som måste ge upp idén om att det ska rädda världen. Det påstås att den utopiska bilden om Sverige som ska hjälpa alla andra i världen måste ligga begravd.

Meningar som illustrerar denna metafor är:

1. Denna längtan till det högskatteland som vi upplevde på 70- och 80-talen där staten kvävde individer och företag, och där skatterna på inkomst ibland översteg 100 procent, *skadade* Sverige allvarligt.
2. På motsvarande sätt måste Sverige *begrava* idén om att vi i olika politiska aspekter ska rädda hela världen.

4.11. MAKT ÄR UPPE

Nästa metafor, MAKT ÄR UPPE, är den första i denna analys som tillhör orienterande konceptuella metaforer. I korpusen finns det tre exempel. Som jag har redan skrivit, grundas orienterande metaforer på vår fysiska och kulturella upplevelser. (Lakoff och Johnson 2003:14) Något som är abstrakt som exempelvis makt ses som att vara högt på en viss abstrakt nivå. Det bör också sägas att alla exempel från korpusen innehåller samma ord – *topp*. Man kan förknippa ordet *toppmöte* med mäktiga EU-möte på hög nivå, i vilka stater från Europa deltar i.

Enligt Goatley (2007:35) finns det metaforer som använder storlek och höjd som källa för positiva egenskaper. Han anför fyra konceptuella metaforer gällande makt, nämligen VIKTIGT ÄR STORT (IMPORTANT IS BIG), MAKT/KONTROLL ÄR OVAN (POWER/CONTROL IS ABOVE), VÄRDE/STATUS ÄR HÖG (IMPORTANCE/STATUS IS HIGH) och PRESTATION/ SUCCÉ ÄR HÖG (ACHIEVEMENT/SUCCESS IS HIGH). Han skriver att ordet *upp* betyder viktig status och position, t ex överklass. Ordet *topp* är kopplat till den viktigaste eller den bästa positionen, t ex toppjobb, topp person eller toppmöte. (ibid. s. 36) Det måste dock påpekas att makt inte alltid behöver vara något positivt, utan att den ibland kan uppfattas som något negativt.

Meningar som illustrerar denna metafor är:

1. Stefan Löfven tog alltså i på *toppmötet*, precis så tufft som EU-nämnden hoppats och det gav avtryck i världspresen.
2. Så Tyskland och Nederländerna låg lågt på *EU-toppmötet* – vilket EU-nämnden hade kunnat gissa om de följde nyheterna.

4.12. NATION/SAMHÄLLE ÄR BEHÅLLARE

Nästa konceptuella metafor, NATION/SAMHÄLLE ÄR BEHÅLLARE, tillhör ontologiska metaforer, mera precis, en separat kategori inom ontologiska metaforer – containermetafor. När det gäller tidigare forskning om denna metafor, kan man hänvisa Chilton, Goatly och Musolff (2003). Å ena sidan, nämner Chilton bara kort metaforen när han pratar om hur rumsliga metaforer möjliggör koncept för grupp och identitet. Enligt honom är rumsliga metaforer grundläggande för uppfattning av olika grupper, från familj till stater. (ibid. s. 204) Musolff och Goatly skriver på liknande sätt. Musolff (2016:82-83) påpekar hur man ser på stater som *behållare* med tydliga gränser vilka separerar dem som är ute från dem som är inne och hur *behållare* ofta konceptualiseras som *byggnad* med fönster och dörrar och på samma sätt ser Goatly (2007:196) metaforen, men han dessutom tillägger domänen *kropp* till *byggnad*. Vad som är viktigt att förklara här är att jag har valt att separera huvudmetaforen NATION/SAMHÄLLE ÄR BEHÅLLARE från metaforen SAMHÄLLE ÄR BYGGNAD för att visa resultat på ett tydligare sätt. Att förstå och se något abstrakt, som i detta fall *nation* eller *samhälle*, som något fysiskt, i detta fall som *behållare*, innebär att olika aspekter av källdomänen mappas på måldomänen. Man tar vissa källdomänens aspekter som t ex tydliga gränser vilka avskiljer behållaren från omgivningen eller att behållaren kan vara full eller tom.

När vi pratar om *ett glapp* mellan stad och land menar man inte att det finns mellanrum mellan dem utan att det finns skillnader och olikheter i livet bland dem. På samma sätt mappas gränser till svensk politik vilken i detta fall kan ha *vakuum* eller ett politiskt parti vilken ses som stängd kan öppnas och ta emot nya väljare. I korpusen har tre metaforer hittats som illustreras av följande meningar:

1. Det finns *ett glapp* mellan stad och land – inte bara mellan Stockholm och landsorten, utan också mellan större städer och mindre tätorter i samma län.
2. Därmed ringar han in var det finns *ett vakuum* i svensk politik, vilket är i dess mitt.
3. Ambitionen att *öppna upp* partiet för bredare väljargrupper finns också med i förslaget till nytt partiprogram.

4.13. BRA ÄR VARMT, DÅLIGT ÄR KALLT

Nästa konceptuella metafor ur korpusen är BRA ÄR VARMT, DÅLIGT ÄR KALLT med två exempel. Varmt och kallt är två adjektiv som associeras med temperatur och temperatur är vanligtvis metaforiskt förknippad med känslor. (Grady 2007:192; Kövecses 2002:21; Lakoff 2009:83) En tillgiven och känslomässig person kallas för *en varm person* och ses positivt, medan *en kall person* ofta ses som själlös och tom och ses på ett negativt sätt. Kövecses (2002:21) skriver att varmt är relaterat med eld och används för att metaforiskt beskriva kärlek, hat, raseri osv.

Ett exempel i korpusen illustrerar hur en aktuell politisk fråga framställs som något mycket varmt med vilket man måste vara försiktig. Vår erfarenhet ligger till grund för detta. När man handlar med något hett måste man vara försiktig för att inte bränna sig och samma gäller för *het politisk fråga*. Andra satsen nere visar hur att *vara i kylan*, vid sidan av den bokstavliga har också en bidlig betydelse. Metaforiskt betyder det att ha brist på känsla eller att vara i onåd. I exempel 2 kan vi se hur M-ledaren Ulf Kristersson använder uttrycket för att beskriva hur partier låtsas som om de inte kunde prata med varandra.

Meningar som illustrerar denna metafor är:

1. Dagens *heta politiska fråga*, som alltså enbart handlar om datum, är löjlig.
2. Men om man sitter varje vecka och diskuterar ganska svåra saker för landet och Jimmie, Jonas, Stefan, Ebba och Nyamko pratar med varandra, då går det inte efteråt

att komma tillbaka och låtsas som att nu ska två partier vara helt *ute i kylan* och inte få vara med längre, säger Ulf Kristersson.

4.14. SAMHÄLLE SOM FAMILJ

Metaforisering av SAMHÄLLE SOM FAMILJ är inte något nytt metaforiskt koncept och det används ofta på olika sätt. Men en sak måste betonas, nämligen att begreppet ”familj” är kopplat med samhället mest i den amerikanska politiken. Enligt Lakoff (2009:76) är det just amerikanska politiker som använder denna metafor i sin politiska diskurs mest. Denna metafor är inte så spridd i andra språk och används mest bland konservativa och liberaler i USA. Kövecses (2002:70) förklarar att samhället ses som familj med stat som förälder och borgare som barn. Enligt honom spelar moral också en stor roll i denna metafor eftersom familjemedlemmar har moralisk skyldighet att hjälpa varandra. I de två satser som jag hittat i korpusen kan vi se att de svenska Liberalerna är subjektet. Det första exemplet framställer Liberalerna som ett tveksam parti vilket måste lära sig vara mer beslutsam och det andra visar hur kräsna de är.

Meningar som illustrerar denna metafor är:

1. Liberalerna måste lära sig *att svara ja eller nej*.
2. – Det var Liberalerna som *sa nej* till att ha med vare sig Centerpartiet eller Vänsterpartiet i ett styre efter valet, trots att de hade möjligheten.

4.15. BRA ÄR UPPE

Den andra ut av bara två orienterande metaforer som hittats i korpusen är den konceptuella metaforen BRA ÄR UPPE. Denna metafor ligger på fysisk grund – något som är god eller bra konceptualiseras som att vara uppe eller på högre nivå. (Lakoff och Johnson 2003:16) Det bör sägas att exemplet visar hur man uppfattar lyft av något abstrakt som något positivt. För att Liberalerna ska bli ett framgångsrikt politiskt parti får väljarna skapa en hög opinion om dem.

Exemplet som illustrerar denna metafor är:

1. Liberalerna har inte fått *det lyft* i opinionen som partiet hoppades när Nyamko Sabuni valdes till partiledare förra sommaren.

4.16. GRÄL ÄR KRIG

En av de mest kända konceptuella metaforer, GRÄL ÄR KRIG, hittades också i korpusen. Förklaring av denna metafor finns i avsnitt 2.2. Exemplet som finns i korpusen är en ”klassiker”, som beskrev redan i Lakoff och Johnsons bok (2003: 4) I varje krig finns det vinnare och förlorare och detsamma gäller i ett metaforiskt krig – politisk debatt.

Meningen som illustrerar denna metafor är:

1. *Vinnare* i debatten tycker hon var Ulf Kristersson (M) som var tydlig i sina ståndpunkter.

4.17. TID ÄR BEGRÄNSAD RESURS

En annan relativt känd metafor är TID ÄR BEGRÄNSAD RESURS. Denna metafor används ofta, särskilt när man pratar om pengar. Förklaring av denna metafor finns ovan i texten (2.2.). Uttrycket *klockan tickar för S-ledaren* från korpusen innebär att Stefan Löftven måste göra något innan nedräkning kommer till sitt slut om han vill uppehålla makten. Tiden framställs som något man kan förbruka och får därför spenderas försiktigt.

Meningen som illustrerar denna metafor är:

1. *Klockan tickar* för S-ledaren att visa på resultat – annars kan kraven på hans avgång växa.

4.18. POLITIK ÄR TEATER

Den sista konceptuella metaforen som bör förklaras är POLITIK ÄR TEATER. Det är inte ovanligt att höra eller läsa om skådespelare i politik särskilt när politiker bråkar sinsemellan och åttalar varandra att de inte är allvarliga och bara bara låtsas vara ärliga. Vanligtvis använder politiker sådana uttryck med negativa bibetydelser. Enligt Stanojević (2009:341) är ord som tillhör källdomänen *föreställning* bl.a. *spela rollen (odigrati ulogu)*, *kuliss (kulisa)*, *första akten (prvi čin)*, *gardin (zastor)* och *scen (pozornica)*. Även om Stanojević inte använder samma ord som jag har valt (*föreställning* istället för *teater*) hör båda orden till samma domän. Exempel från korpusen visar hur vi ser bara en del av det offentliga evenemanget och inte hela. Kulliser på scenen gömmer aktörer medan de i politiken gömmer diskussioner och debatter som förs bakom stängda dörrar.

Meningen som illustrerar denna metafor är:

1. Hur är tongångarna *bakom kulisserna*?

5. DISKUSSION

Det visar sig efter resultatanalysen att flera resultat bör ytterligare förklaras. När vi pratar om representation av metaforer i korpusen bör det sägas att analysen har visat dominans av två mest produktiva konceptuella metaforer - ORGANISATIONER ÄR MÄNNISKOR och POLITIK ÄR KRIG. Tillsammans omfattar de 39,53% av korpusen. Att identifiera *organisationer*, i detta fall politiska partier, samhället, regeringen, opposition och politiska grupperingar, som människor är vanligt i min korpus. Vad som händer är att olika källdomänens aspekter mappas genom kopiering av mänskliga egenskaper till organisationer. De flesta av exemplen visar hur partier representeras som personer vilka formar relationer med varandra och gör vardagliga saker. I korpusen har intressanta uttryck hittats, vilka bär metaforisk betydelse, bl. a. *tvinga EU på knä, kommer Socialdemokraterna (...) vända kappan efter vinden, de flesta partier har lite lik i garderoben* eller *de etablerade partierna har vänt dem ryggen för maktens egen skull*.

Det som bör nämnas här är att jag inte kunde hitta många exempel för metaforen ORGANISATIONER ÄR MÄNNISKOR i litteratur. Det är bara Babić som skriver om precis denna metafor i sin doktorsexamen och en brist på exempel visar möjligen att den inte är så populär och används sällan. Varför precis denna metafor är vanligast i min korpus är svårt att säga. Men varje språk har sina egna specifika uttryck vilka är kopplade till den specifika kulturen. Vissa konceptuella metaforer som är högt produktiva i ett språk är inte produktiva i ett annat. Min lilla korpus visar att det är viktigt i svenska politiska tidningsartiklar att presentera organisationer som sociala varelser.

Den andra metaforen, POLITIK ÄR KRIG, visar hur mycket svenska politiker gillar att framställa andra partier som sina politiska motståndare. De representerar sig själv som deltagare i ett fiktivt krig och gillar att betona hur mycket *strid, hot* och *angrepp* de påträffar i politiken. Charteris-Black (2005:205) skriver om metaforen POLITIK ÄR KONFLIKT som liknar metaforen som jag beskriver. När man vill identifiera sina politiska motståndare använder man precis konfliktmetaforer eftersom de skapar oppositioner. I konflikt finns det en fiende, ett territorium man kämpar för och slutseger.

Politik är en ständig kamp för övermakt i vilken det inte finns kapitulation. Oppositionen försöker ständigt skildra regeringen i ett negativt ljus för att vinna över potentiella väljare i nästa val, medan regeringen försöker behålla de befintliga. I den kampen använder de språk fullt av bilder och liknelser, mestadels negativa. Och förutom att kämpa för väljarna, politiker vänder sin uppmärksamhet till att behålla sin egen maktposition. För den

som har politisk makt kan med det vända saker till sin fördel. Man kan påverka politiska attityder och forma ideologisk tillhörighet hos statens medborgare. Det finns många författare som påpekar hur viktigt språk är i politiken och som har analyserat många politiker för att visa kopplingar mellan dem. Nästan alla författarna i min litteraturlista har gjort sådana analyser.

Språk kan vara ett kraftfullt vapen i politisk krig. Och hur viktiga är konceptuella metaforer i politiken egentligen? Det som bör nämnas först är att, enligt Chilton (2003:6), politisk aktivitet inte existerar utan användning av språk. Han beskriver också hur politiska partier och myndigheter arbetar med publicister. Deras roll är att kontrollera information och tillgången till denna information. (2003:8) Känslor spelar en stor roll i politiken. Metaforer är viktiga för att påverka emotionella svar, dvs. de framkallar affektiva svar. Människor har vissa värdesystem som kan vara inbyggda i en viss kultur, i vilken de associeras med positiva eller negativa upplevelser eller de kan vara universiella. Och språkets associativa kraft aktiverar dem och möjliggör att vi känner något. (Charteris-Black 2005:20)

Analysen har visat att inte bara metaforen ORGANISATIONER ÄR MÄNNISKOR mappas genom användning av mänskliga egenskaper utan de finns även metaforerna POLITISK AKTIVITET ÄR KROPP och STAT ÄR PERSON. Å ena sidan ligger källdomänen *kropp* på åttonde plats i min korpus med tanke på konceptuella metaforers produktivitet. Som förväntat är de mest använda orden *hand*, *arm* och *fot*. Å andra sidan antar stat mänskliga egenskaper som alla människor har. Babić (2018:201) skriver om metaforens manipuleringsförmåga. Användning av denna metafor aktiverar en känsla av tillhörighet och samhörighet. Det är lättare för politiker att manipulera och hantera väljarna medan de talar om nationens och hemlandets intressen. Babić kallar metafor för ”ett farligt medel att manipulera och en kraftfull drivkraft för sociala evenemang” om man använder lexemen *stat*, *nation* eller *fosterland*. (2018:121)

En intressant konceptuell metafor till är SAMHÄLLE SOM FAMILJ. Även om begreppet familj är kopplat med samhället mest i den amerikanska politiken, betyder det inte att den inte används i andra länder också. Lakoff var den förste som inledde diskussionen om koppling mellan politiska partier och användning av denna metafor. Hans kända teori om två olika modeller, The Strict Father Model och The Nurturant Father Model, grundas på den idealiska bilden av familjen. (2009:77) Att uppfatta samhället som familj betyder att se statliga institutioner som föräldrar. På detta sätt närmar de sig människorna och får deras stöd.

Vidare kan man se att *sport* och *spel* spelar en viktig roll inom politik. Det är vanligt att använda ord som *spel*, *vinna*, *resultat* och *regler*. Partier och politiker deltar i den politiska tävlingen för att nå det högsta målet - valseger. I korpusen finns det 26 sådana exempel. Det bör sägas att i denna metafor, å ena sidan, är *sport* inte bestämd och kan vara vilken sport som helst, medan å andra sidan, *spel* betyder kortspel. Användning av sportmetaforer är vanlig i amerikansk politisk diskurs enligt både Kövecses (2002:226) och Charteris-Black (2005:139) men vi kan se att de används i svenska politiska artiklar också.

Innan vi går vidare en sak måste nämnas här. Både Babić och Kövecses förklarar att måldomänerna *krig/sport/spel* har vissa gemensamma egenskaper. Enligt Babić (2018:108) är det kamp för något, erövring, övermakt, seger, att behärska en motståndare osv. Kövecses (2002:294) å andra sidan illustrerar hur internationell politik ofta ses som konfrontation och förklarar hur mycket betonar metaforer med krig, sport och spel seger. Politiker och politiska partier visar sin stridbarhet och konkurrensanda på detta sätt.

Måldomänen *politik* mappas genom *krig/sport/spel*, som vi redan har sett, men också som *teater*. Det är intressant att källdomänen *teater* har negativa bibetydelser och används för att visa negativa sidor av något, och är representerad med bara 2 exempel i korpusen.

En ansevärd del av korpusen använder källdomänen *byggnad*. Den verkar vara populär i politiken. Eftersom metaforer tar oss närmare abstrakta begrepp när man exempelvis pratar om *att bygga ett starkt samhälle* eller *öppna dörrar till SD* får dessa uttryck solid konstruktion och blir mer realistiska, mer verkliga. Samma gäller för andra abstrakta begrepp som t ex idéer, planer eller avsikter. Precis därför finns det sammanlagt så många som 12 exempel i min korpus inom metaforerna ORGANISATION ÄR BYGGNAD och SAMHÄLLE ÄR BYGGNAD. På grund av resultaten det som står i med litteraturen kan man hävda att källdomänen *byggnad* tillhör de mest använda och det är inte något konstigt. Med denna metafor betonas stabilitet och hållbarhet av en stat eller organisation och varje politiker i världen vill presentera sin stat som något kraftigt, hållbart och stabilt.

Vidare kan man nämna en annan sak vilken är kopplad till lexemen *att bygga, hög* och *makt*. Goatly (2007:37) påpekar att höga byggnader har varit symbol för makt ända sedan biblisk tid. Även idag bygger olika regeringar och organisationer bygghästar för att visa sin politisk och ekonomisk kraft. Här kan vi bara kort nämna metaforen NATION/SAMHÄLLE ÄR BEHÅLLARE som liknar metaforen ORGANISATION/SAMHÄLLE ÄR BYGGNAD. Största skillnad mellan dem är att *behållare* står för en obestämd objekt vilken kan men

behöver inte vara *byggnad* om vi väljer så. Jag har valt att skilja dessa två metaforer och separera exemplen kopplade till byggnad från alla andra för att ge mer tydliga resultat.

Vidare kan man se att det finns i korpusen också konceptuella metaforer vilka annars inte tillhör den politiska diskursen utan är allmänna. Sådana metaforer representeras i korpusen med ett litet antal exempel. De är BRA ÄR VARMT, DÅLIGT ÄR KALLT, BRA ÄR UPPE, GRÄL ÄR KRIG och TID ÄR BEGRÄSAD RESURS.

Det som måste nämnas är att vissa konceptuella metaforer sammanfaller. Med andra ord finns det vissa metaforer som är underordnade någon annan metafor. Sådana är exempelvis metaforerna POLITISK AKTIVITET ÄR RÖRELSE och ATT PÅVERKA/KONTROLLERA ÄR ATT LEDA vilka är underordnade metaforen SAMHÄLLE ÄR RESENÄR eller till och med LIVET ÄR RESA. Vikten ligger på resan, riktning i vilken politiska partier ska röra sig och vägen vilken de väljer att följa. Vad som är intressant är att i korpusen metaforiska uttryck med ordet *resenär* inte finns utan alla exempel är fokuserade på själva resan. Metaforen POLITISK AKTIVITET ÄR RÖRELSE ligger på fjärde plats och är representerad med 16 exempel. Hög produktivitet visar hur viktig det är *att hålla rak kurs, bli på en rätt väg och utveckla sig i positiv riktning* i politiken. Jag har redan skrivit att Babić (2018:111) påpekar att rörelse framåt ses som något positivt så att det inte är konstigt att svenska politiker vill betona precis detta och visa hur bra jobb de gör.

När vi pratar om abstrakta system är det lättare för oss att förstå dem som något konkret. Måldomänen *abstrakt system* mappas genom användning av mänskliga, biologiska och fysiska egenskaper. Mappningar mellan människor/växt/objekt och system möjliggör att vi reflekterar våra grundliga kunskaper och hittar kopplingar mellan dem. Resultat är metaforiska uttryck i vilka det är möjligt *att odla välfärdindustrin, växa kriminaliteten och se på socialdemokratin som en politisk respirator*.

En väldigt positiv metafor är den orienterande konceptuella metaforen MAKT ÄR UPPE. I korpusen hittades ett litet antal exempel som visar hur makt anses vara hög på en abstrakt nivå. Uttrycket *Sverige ligger i topp* och *Stefan Löfven tog alltså i på toppmötet* visar hur ordet *upp* förknippas med viktig status och hög position samt med den viktigaste positionen. (jfr. Goatly 2007:36) Det är uppenbart att deltagande i ett toppmöte visar hur mäktig en stat är.

Vidare finns det två metaforer som delar samma källdomän - ORGANISATION ÄR MASKIN och SAMHÄLLE ÄR MASKIN. Som vi redan har sett används källdomänen

maskin för komplexa system (Kövecses 2002:161) eftersom människor har bra kunskap om hur maskiner fungerar. De flesta har tvättmaskin eller datamaskin, och är vana vid teknologi i sitt vardagliga liv. Enligt Goatly (2007:101) ser de flesta av sådana metaforer maskiner som antingen neutrala eller positiva. Exempelen från min korpus, emellertid, bara delvis bejakar hans påstående. När det gäller måldomänen *samhället* är alla exempel negativa och med måldomänen *organisation* finns både neutrala och negativa exempel. Man kan komma till slutsatsen att i den delen av svenska politiska tidningsartiklar som jag analyserat, maskiner mest står för något negativt och används i situationer när man vill visa att något har gått sönder eller står på sin plats och inte fungerar.

När det gäller lexikalisk analys är det intressant att se vilka lexem är de mest produktiva. Jag förväntade mig att hitta de mest produktiva lexem i mest produktiva konceptuella metaforer och detta har visat sig rätt, men inte helt och hållet. Lexemen *vägg* och *riktning* tillhör den fjärde (POLITISK AKTIVITET ÄR RÖRELSE) och *strid* och *att hota* den andra (POLITIK ÄR KRIG) mest produktiva metafor. Lexemet *att bygga* tillhör den sjunde (ORGANISATION ÄR BYGGNAD) mest produktiva metafor. Här märker vi att inga av lexemen har hittats i den mest produktiva metaforen. Att se på organisationer som människor innehåller ett brett spektrum av lexem och har inte begränsad och specifik vokabulär som andra källomäner (*krig, rörelse, byggnad*) vilka de mest produktiva lexem tillhör.

LEXEM	NUMMER
vägg	6
strid	6
riktning	5
att bygga	5
att hota	4

Ytterligare resultatanalys visar att samma måldomän kan mappas genom olika källomän och det finns fem sådana exempel. Den första är *organisationer* vilka ses som *människor, maskin* eller *byggnad*; den andra är *politisk aktivitet* vilken ses som *rörelse* eller *kropp*; den tredje är *abstrakta system* vilka ses som *människor, objekt* eller *växt*; den fjärde är *politik* vilken ses som *krig, spel, sport* eller *teater* och den sista är *samhället*, vilket ses som *byggnad, maskin, familj, behållare* och *organism*. Men det finns också omvända exempel.

Med andra ord kan en källdomän vara kopplad till olika måldomäner. Resultaten visar att både *organisationer* och *abstrakta system* kan ses som *människor*, både *organisation* och *samhället* som *maskin* och dessutom som *byggnad* och både *gräl* och *politik* som *krig*.

Det visar sig efter resultatanalysen att flera resultat bör ytterligare förklaras. Men först är det nödvändigt att förklara varför metaforer används så mycket i politiken. Jag har redan skrivit lite om hur språk är förknippad med politisk makt. Politiker är mäktiga personer vilka har möjlighet att nå ett stort antal människor och sprida sina politiska åsikter långt genom både tal och skrift. Och metaforer är det perfekta medlet för att göra detta. Vårt begreppssystem fungerar så att vi tolkar, förstår och upplever begrepp i termer av andra begrepp. Det är lättare att förstå något abstrakt om man jämför det med något konkret. Av denna anledning använder politiker konceptuella metaforer med berätt mod.

Enligt Lakoff och Johnson (2003:236) döljer metaforer visa aspekter av verkligheten och är viktiga i politiken och ekonomin eftersom de "*constrain our lives*". När politiker vill förverkliga sina politiska mål, t ex att försäkra att väljarna ska rösta för ens politiska parti, använder de konventionella metaforer vilka de flesta förstår. Det är viktigt att personer till vilka meddelandet är riktat kan avslöja budskapet bakom bildliga uttryck. Även om de flesta metaforiska uttryck används avsiktligt, säger man ibland något utan att vara medveten om att det är metaforiskt. Det finns vissa konceptuella metaforer vilka är så djupt rotade att man ser dem som icke-metaforiska (t ex *universities are facing financial cuts*, jfr. Goatly 2007:22). Vidare kan man se att metaforer i vissa fall har negativ och i vissa fall positiv roll i politisk föreställning. Med andra ord när man vill rikta skarp kritik mot någon kan man göra vissa oanständiga jämförelser. Å andra sidan när man exempelvis vill komma till makten kan man använda vissa andra jämförelser med positiva konnotationer. Här kan vi tillägga att Lakoff och Johnson har, bland andra, hänvisat till sammanhang mellan användning av metaforer och makt.

Most of our metaphors have evolved in our culture over a long period, but many are imposed upon us by people in power—political leaders, religious leaders, business leaders, advertisers, the media, etc. In a culture where the myth of objectivism is very much alive and truth is always absolute truth, the people who get to impose their metaphors on the culture get to define what we consider to be true—absolutely and objectively true. (2003:160)

Politiskt språk har makt att försäkra och manipulera, att påtvinga någon sina åsikter. Den här teorin kan man tillämpa på vissa metaforer som hittats i korpusen. Ett exempel är när man pratar om STAT ÄR PERSON. Att representera Sverige som person som kan vara sårat stimulerar känslor bland svenskar - känsla av att tillhöra samhället och fosterlandet. Manipulationens makt är närvarande på känslomässig nivå.

6. SLUTSATS

I detta arbete har jag analyserat metaforiska uttryck i politiska artiklar inom ramarna för den kognitivlingvistiska teorin och metoden. Slutligen kan jag dra följande slutsatser:

De mest använda metaforerna i korpusen är ORGANISATIONER ÄR MÄNNISKOR, POLITIK ÄR KRIG, POLITIK ÄR SPORT och POLITISK AKTIVITET ÄR RÖRELSE. De mest använda måldomänerna är *samhället*, *politik*, *organisationer* och *abstrakta system*, och de mest använda källdomänerna är *människor*, *byggnad* och *maskin*. Som vi har sett finns det några uttryck som upprepas och som är hög produktiva i vissa metaforer. De mest använda orden är *vägg*, *riktning*, *strid*, *att bygga* och *att hota*. Uttrycken som oftast användas har att göra med *riktning*, *väg*, *strid* och *hot*.

Man kan dra slutsatsen att metaforiska uttryck används ofta i svenska politiska tidningsartiklar och i de flesta fall med berätt mod. Det bör också sägas att icke-bokstavlig betydelse förknippas med känslor som spelar en stor roll i politiken. Politiska partier och politiker eftersträvar tillgivenhet mellan dem och folket. Det finns en sak till som måste nämnas: politiskt språk är i alla exempel korrekt och utan nedsättande uttryck. Det finns en viss anständighet mellan politiska partier och vissa anmärkningar är måttfulla.

Innan jag avslutar behöver jag anmärka att min analys är baserad på ett relativt litet prov och den gäller bara för den. Naturligtvis har vissa tendenser märkts som vi skulle förvänta oss - i ett större urval också. Vi har sett hur olika konceptuella metaforer upprepas eftersom de verkar vara kopplade till politiken. Det är dock möjligt att man i en annan korpus skulle kunna finna några andra produktiva metaforer. Begränsat material leder till begränsad resultat. I alla fall ger en fullständig beskrivning av valda korpusar en litet insikt i större helhetsbild av en del av svenska politiska tidningsartiklar.

7. LITTERATURFÖRTECKNING

Litteratur

Babić, Snježana (2018). *Uloga konceptualne metafore, metonimije i konceptualne integracije u hrvatskom političkom diskursu*. Doktorsavhandling publicerad vid Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera i Osijek Filozofski fakultet.

Charteris-Black, Jonathan (2006). *Politicians and Rhetoric. The Persuasive Power of Metaphor*, Palgrave MacMillan (Basingstoke).

Chilton, Paul Anthony (2004). *Analysing Political Discourse: Theory and Practice*, London, Routledge.

Geeraerts, Dirk & Cuyckens, Hubert (2007). "Introducing Cognitive Linguistics" i: Dirk Geeraerts & Hubert Cuyckens *The Oxford Handbook of Cognitive Linguistics*. Oxford, New York: Oxford University Press, s. 3-21.

Goatley, Andrew (2007). *Washing the Brain: Metaphor and Hidden Ideology*. Amsterdam: John Benjamins.

Grady, Joseph E (2007). "Metaphor" i: Dirk Geeraerts & Hubert Cuyckens *The Oxford Handbook of Cognitive Linguistics*. Oxford, New York: Oxford University Press, s. 188-213.

Panther, Klaus-Uwe och L. Thornburg, Linda (2007). "Metonymy" i: Dirk Geeraerts & Hubert Cuyckens *The Oxford Handbook of Cognitive Linguistics*. Oxford, New York: Oxford University Press, s. 236-264.

Kövecses, Zoltán (2002). *Metaphor: A Practical Introduction*. New York: Oxford University Press.

Lakoff, George (1987). *Women, fire, and dangerous things : what categories reveal about the mind*. Chicago ; London : University of Chicago Press.

Lakoff, George (2002). *Moral politics : What Conservatives Know that Liberals Don't*. University of Chicago Press.

Lakoff, George (2009). *The political mind : a cognitive scientist's guide to your brain and its politics*. New York : Penguin Books.

Lakoff, George och Johnson, Mark (2003). *Metaphors we live by*. Chicago ; London : The University of Chicago Press.

Lakoff, George och Mark Turner (1989.) *More than cool reason: A field guide to poetic metaphor*. Chicago: University of Chicago Press.

Lakoff, George och Wehling, Elisabeth (2016). *Your Brain's Politics: How the Science of Mind Explains the Political Divide*. Imprint Academic.

Musolff, Andreas (2016). *Political metaphor analysis : discourse and scenarios*. London: Bloomsbury Academic, an imprint of Bloomsbury Publishing.

Stanojević, Mateusz-Milan (2009). „Konceptualna metafora u kognitivnoj lingvistici: pregled pojmova“ i: *Suvremena lingvistika* 35, 68, Zagreb : Hrvatsko filološko društvo : Zavod za lingvistiku Filozofskog fakulteta, 1962- , s. 339-369.

Štrkalj Despot, Kristina (2016). ”Metafore u (hrvatskoj) politici” i: *Hrvatski jezik : znanstveno-popularni časopis za kulturu hrvatskoga jezika*, Vol. 3 No. 4.

Ordböcker

SAOB online, Svenska akademiens ordbok. (www.saob.se)

SO online, Svensk ordbok. (<https://svenska.se/>)

Webbsidor

George Lakoff (<https://georgelakoff.com/writings/>)

NE online, Nationalencyklopedin. (<https://www.ne.se/info/>)

7.1. Korpus

DAGENS NYHETER

1. Liberalerna och Centern bör kroka arm i mitten, Amanda Sokolnicki, publicerad: 2020-06-15, (<https://www.dn.se/ledare/liberalerna-och-centern-bor-kroka-arm-i-mitten/>)
2. Liberalerna måste sluta ställa sig i spagat, DN:s ledarredaktion, publicerad 2020-04-28, (<https://www.dn.se/ledare/liberalerna-maste-sluta-stalla-sig-i-spagat/>)
3. Migrationen delar regeringen igen - MP hotar att inte skriva under, Hanna Jakobson, uppdaterad 2020-05-26, (<https://www.dn.se/nyheter/sverige/migrationen-delar-regeringen-igen-mp-hotar-att-inte-skriva-under/>)
4. Ny V-offensiv ska locka var femte arbetarväljare, Hans Rosen, uppdaterad 2020-02-22, (<https://www.dn.se/nyheter/sverige/ny-v-offensiv-ska-locka-var-femte-valjare/>)
5. Klockan tickar för Stefan Löfven – krav på förändring, Hanna Jakobson, Hans Olsson, Hugo Ewald, uppdaterad 2020-02-20 06:59, (<https://www.dn.se/nyheter/sverige/klockan-tickar-for-stefan-lofven-krav-pa-forandring/>)
6. Ewa Stenberg: M vill bygga ett hårdare alternativ i riksdagen, Ewa Stenberg, publicerad 2019-09-21, (<https://www.dn.se/nyheter/politik/ewa-stenberg-m-vill-bygga-ett-hardare-alternativ-i-riksdagen/>)
7. LO-basen om Bjuv: ”Det är inte jobben, det är bygden”, Karin Eriksson, publicerad 2020-02-10, (<https://www.dn.se/nyheter/sverige/lo-basen-om-bjuv-det-ar-inte-jobben-det-ar-bygden/>)
8. M-toppen: ”De flesta partier har lite lik i garderoben”, Karin Eriksson, publicerad 2020-02-09, (<https://www.dn.se/nyheter/sverige/m-toppen-de-flesta-partier-har-lite-lik-i-garderoben/>)
9. Kristersson: ”Det enda som skulle kunna lösa ut den politiska paralyseringen är ett extra val”, Hans Olsson, Hanna Jakobson, publicerad 2020-01-15, (<https://www.dn.se/nyheter/sverige/partiledare-mots-i-decenniets-forsta-debatt/>)
10. Sjöstedt: Vi sträcker ut en hand om Arbetsförmedlingen, Ossi Carp, publicerad 2019-12-07, (<https://www.dn.se/nyheter/politik/sjostedt-vi-stracker-ut-en-hand-om-arbetsformedlingen/>)

AFTONBLADET

1. Stefan Löfven: Sverige har inte sämsta statistiken, Nora Fernstedt, publicerad: sön 14 jun 2020, (<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/AdeXOn/stefan-lofven-sverige-har-inte-samsta-statistiken>)
2. Vi måste tänka på svenskarna först: SD: Fyra punkter som behöver prioriteras i krisen, Jimmie Åkesson, Henrik Vinge, publicerad: 23 april, (<https://www.aftonbladet.se/debatt/a/AdwoGA/vi-maste-tank-a-pa-svenskarna-forst>)
3. Efter Hassans utspel: ”Liberalerna lika beroende av SD”, Magnus Jansson Klarin, publicerad: mån 17 feb 2020, (<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/xPEMLG/efter-hassans-utspel-liberalerna-lika-beroende-av-sd>)
4. Socialdemokratin sjuk – avtalet ett symtom, S-debattörer: Lämna Januariavtalet, publicerad: 9 februari, (<https://www.aftonbladet.se/debatt/a/9vVy0E/socialdemokratin-sjuk--avtalet-ett-symtom>)
5. Förändra S politik – och förnya ledningen, Carl Tham, publicerad: 6 november 2019, (<https://www.aftonbladet.se/debatt/a/Xg3elB/forandra-s-politik--och-fornya-ledningen>)
6. Löjligt är ordet för dagen: Därför bråkar partierna om ett oviktigt datum, Lena Mellin, publicerad: tis 19 maj 2020, (<https://www.aftonbladet.se/nyheter/kolumnister/a/8my83w/lojligt-ar-ordet-for-dagen>)
7. Experter: Debatten startpunkt för hårdare ton, Av:TT, publicerad: sön 07 jun 2020, (<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/Wbwq32/expertes-debatten-startpunkt-for-hardare-ton>)
8. Sverige är inte det trygga landet längre: Nu behöver vi en stram migrationspolitik och slopad ebo-lag, Ebba Busch Thor och Peter Kullgren, publicerad: 8 november 2019, (<https://www.aftonbladet.se/debatt/a/Xg3nvW/sverige-ar-inte-det-trygga-landet-langre>)
9. M och KD hycklar om välfärdsmiljarderna: S-politiker: Pengarna läggs på hög i våra kommuner i stället, Arne Öberg, Eva Ullberg, Joakim Jonsson, Mathias Bohman, publicerad: 12 februari, (<https://www.aftonbladet.se/debatt/a/pL5o5w/m-och-kd-hycklar-om-valfardsmiljarderna>)
10. Maud Olofssons ilska: Omoget av M och KD: Förra C-ledaren går till angrepp efter budgetbråket, Pär Karlsson, publicerad: tor 23 jan 2020,

(<https://www.aftonbladet.se/nyheter/samhalle/a/zGPx9K/maud-olofssons-ilska-omoget-av-m-och-kd>)

EXPRESSEN

1. Varning – skattechock hotar svenska folket, Christian Ekström, Publicerad 26 jun 2020 kl 06.15, (<https://www.expressen.se/debatt/varning-skattechock-hotar-svenska-folket/>)
2. Andersson: ”Går inte att lita på Kristersson”, Ulf Kristersson, Publicerad 5 jun 2020 kl 11.21, (<https://www.expressen.se/nyheter/andersson-gar-inte-att-lita-pa-kristersson/>)
3. Att vi håller ihop Europa är en förutsättning för resultat, Av Tomas Tobé , Jessica Polfjärd , Jörgen Warborn , Arba Kokalari, Publicerad 26 jul 2019 kl 12.30.. (<https://www.expressen.se/debatt/att-vi-haller-ihop-europa-ar-en-forutsattning-for-resultat/>)
4. Borgerligheten börjar äntligen nyktra till, Anna Dahlberg, Publicerad 8 feb 2020 kl 17.53, (<https://www.expressen.se/ledare/anna-dahlberg/sa-mycket-bättre-borgerligheten-utan-c/>)
5. Svenska partier är för rika och för långt från folket, Gunnar Wetterberg, Publicerad 4 aug 2019 kl 19.30, (<https://www.expressen.se/ledare/gunnar-wetterberg/svenska-partier-ar-for-rika-och-for-langt-fran-folket/>)
6. Blir det medmänsklighet eller SD:s murar, Löfven?, Av Aida Badeli, David Ling, Ida Alterå, Romina Pourmokhtari, Publicerad 7 jun 2020 kl 07.15, (<https://www.expressen.se/debatt/blir-det-medmansklighet-eller-sds-murar-lofven/>)
7. Sverige kan inte bygga sin politik på fördomar, Ylva Nilsson, Publicerad 1 maj 2020 kl 19.02, (<https://www.expressen.se/ledare/ylva-nilsson/sverige-kan-inte-bygga-sin-politik-pa-fordomar/>)
8. Åkesson: ”Man vill slå sönder det som håller oss samman”, Filippa Rogvall, Publicerad 7 jul 2019 kl 14.39, (<https://www.expressen.se/nyheter/almedalen/akesson-man-vill-sla-sonder-det-som-haller-oss-samman/>)
9. SD:s genombrott är ett underbetyg åt resten, Anna Dahlberg, Publicerad 7 dec 2019 kl 17.50, (<https://www.expressen.se/ledare/anna-dahlberg/sds-genombrott-ar-ett-underbetyg-at-resten/>)
10. Centern: M och KD har skapat missnöjeskoalition, Av: TT, Publicerad 31 jan 2020 kl 12.40, (<https://www.expressen.se/nyheter/centern-m-och-kd-har-skatat-missnojeskoalition/>)

BILAGA: TABELL. 1 Lista över de analyserade metaforerna

KONCEPTUELLA METAFORER	SPRÅKLIGA METAFORER
GRÄL ÄR KRIG	<i>vinnare</i> i debatten
TID ÄR BEGRÄNSAD RESURS	<i>klockan tickar</i> för S-ledaren
BRA ÄR VARMT, DÅLIGT ÄR KALLT	dagens <i>heta</i> politiska fråga, två partier vara helt <i>ute i kylan</i>
MAKT ÄR UPPE	Sverige <i>ligger i topp</i> , Stefan Löfven tog alltså i på <i>toppmötet</i> , Tyskland och Nederländerna låg lågt på <i>EU-toppmötet</i>
BRA ÄR UPPE	Liberalerna har inte fått <i>det lyft</i> i opinionen
ABSTRAKTA SYSTEM ÄR VÄXTER	den nära relation som de borgerliga partierna har <i>odlat</i> med välfärdsindustrin, måste de offentliga utgifterna prioriteras till välfärdens <i>kärna</i>
ABSTRAKTA SYSTEM ÄR MÄNNISKOR	en <i>död</i> politisk tanke, <i>en död</i> idé, partiprogrammet och löftena inför valet 2018 <i>vilat</i> tryggt i arkivet, annars kan kraven på hans avgång <i>växa</i> , <i>levande</i> politisk rörelse, tyvärr hade debatten hunnit <i>flytta sig</i> , den <i>växande</i> kriminaliteten, socialdemokratin är <i>sjuk</i>
ABSTRAKTA SYSTEM ÄR OBJEKT	<i>i skuggan</i> av den pågående pandemin, förslag som <i>ligger på bordet</i> , det blir en <i>negativ spiral</i> , formellt <i>har</i> Moderaterna <i>inte skrotat</i> den policy som säger nej till lokala samarbeten, den tiden <i>ligger dock</i> ännu framför oss, har socialdemokratin nu gjort sig till <i>den politiska respiratorn</i>
NATION/SAMHÄLLE ÄR BEHÅLLARE	<i>ett glapp</i> mellan stad och land, <i>att öppna upp</i> partiet, det finns <i>ett vakuum</i> i svensk politik

POLITIK ÄR TEATER	hur är tongångarna <i>bakom kulisserna</i>
SAMHÄLLE ÄR FAMILJ	det var Liberalerna <i>som sa nej</i> till att ha med vare sig Centerpartiet eller Vänsterpartiet, Liberalerna måste lära sig <i>att svara ja eller nej</i>
POLITISK AKTIVITET ÄR KROPP	en död <i>hand</i> över debatten, parlamentariska <i>vingen</i> för Almega, en tredje fråga där Liberalerna har svårt att välja <i> fot</i> är januariavtalet, innan han sätter ned <i>foten</i> , vilka partiet bör <i>kroka arm</i> med i stället, då sticker vi ut <i>en hand</i> , riksdagen som <i>beslutsorgan</i>
SAMHÄLLE ÄR BYGGNAD	Sveriges <i>splittring</i> , man <i>bygger</i> starka samhällen, Europa behöver <i>hålla ihop</i> , ett Europa som inte <i>bygger murar</i> , <i>att bygga</i> ännu högre murar kring Sveriges gränser
ORGANISATION ÄR BYGGNAD	nu ska fonden i stället <i>vila på</i> EU-budgeten, Moderaterna <i>öppnar dörren</i> till SD, Ulf Kristersson i veckan <i>öppnade dörren</i> till SD, ett nytt block <i>har bildats</i> i svensk politik, flera av förslagen <i>splittrar</i> de två regeringspartierna, att kunna <i>bygga</i> en ny maktbas i riksdagen, M ser möjligheter <i>att bygga</i> ett hårdare alternativ
SAMHÄLLE ÄR MASKIN	vad som <i>gått sönder</i> i samhället, Sverige håller på att <i>gå sönder</i>
ORGANISATION ÄR MASKIN	Januariuppgörelsen har inte på något sätt <i>bromsat</i> den utvecklingen, partiet ligger stadig <i>parkerat</i> under det avgörande fyraprocentsstrecket, <i>skruvarna dras åt</i> runt Socialdemokraterna och Miljöpartiet, <i>ett stödben</i> som S kunde nyttja, <i>det forna stödbenet</i> ska bli den breda kraften till vänster

<p>POLITISK AKTIVITET ÄR RÖRELSE</p>	<p>Socialdemokraternas stöd är <i>på väg ner</i> i avgrunden, Sverige utvecklas i positiv <i>riktning</i>, vi lovar Sverige en ny <i>riktning</i>, både M och KD är ute på en farlig <i>resa</i>, vart borgerligheten tar <i>vägen</i> ideologiskt är ännu oklart, för Moderaterna återstår numera bara två <i>vägar</i> till Rosenbad, vi vet var <i>den vägen</i> leder, Centern har hållit en rak <i>kurs</i> och drivit politik med ett självförtroende, med större kraft kan påverka Sveriges <i>riktning</i>, socialdemokratin är ju <i>på väg</i> rätt ner i källaren, den ska staka ut <i>riktningen</i> i ett nytt politiskt landskap, vi måste hitta <i>en väg</i> till förändring och sluta sätta position före <i>politisk inriktning</i>, ska vi byta <i>riktning</i>, kampen mot SD <i>skiftar fokus</i>, få politiker idag vågar gå före och emot <i>strömmen</i></p>
<p>ATT PÅVERKA/KONTROLLERA ÄR ATT LEDA</p>	<p><i>att styra</i> den som vilken marknad som helst, de tror att de själva kan <i>styra över</i> svensk politik för, blir det omöjligt för regeringen <i>att styra</i> landet</p>
<p>STAT ÄR PERSON</p>	<p>måste Sverige <i>begrava</i> idén, denna längtan till det högskatteland (...) <i>skadade</i> Sverige allvarligt, jag tror att det är <i>skadligt</i> för Sverige</p>

POLITIK ÄR KRIG

Sverigedemokraternas inställning är (...) i största mån undvika *politiska strider*, *fientligt* inställda intressen, Turkiets *aggressioner* mot EU:s yttre gräns fortsätter och EU *hotar* Sverige med höjda avgifter, politisk kraft inte kan *mobiliseras*, gå till hårt *angrepp* mot Vänsterpartiet, det Vänsterpartiet gör är att man lägger fram *förslag och hot* som man vet att SD kommer att stödja, Socialdemokraternas *pakt med Centern* och Liberalerna, genom *pakten*, den stora politiska *striden* handlar idag, en slags *fred* mellan de politiska partierna, (...) innebar ett klart *brott* mot denna *fred*, en opposition använder den *manövern*, *makt* över regeringspolitiken, *attackerar* den rödgröna regeringen från vänster, *en strid* mellan goda liberaler och förtappade konservativa, en liknande ideologisk *strid* inom arbetarrörelsen, M och KD har tagit *strid*, en syrlig *attack mot* socialdemokratin, en minister *hotas* av misstroendevotum, det allt överskuggande *hotet* mot den liberala värdegrunden, Anders W Jonsson gick till *hårt angrepp mot* Moderaternas och Kristdemokraternas samarbete med V och SD, den politiska *striden*, *alliansregeringen*, *kampen* mot SD, sina politiska *motståndare*, Kristersson gick i debatten hårt åt regeringen med *udden* riktad mot statsminister, den tillfälliga *alliansen* mellan M, KD och V är överraskande, *hotar* MP med att inte skriva under, samma utveckling *hotar* i Sverige

ORGANISATIONER ÄR MÄNNISKOR

svagt politiskt ledarskap, att regeringen håller vad den *lovat*, Liberalerna skulle *ge* det liberala *svaret*, då har han gjort Liberalerna lika *beroende av* SD som han anser att vi är nu, Sverigedemokraterna tydligt *sparkade* bakut, det nya högersamarbetet *ritar om* den politiska kartan, ideologiskt *ligger* vi så klart närmare Socialdemokraterna, att regeringen (...) aldrig *tummar på* humanismen, Liberalerna som *med blicken* riktad mot Moderaterna, den senaste tiden har den samlade oppositionen *kört över* januariavtalets parter, partierna *är överens* om målen och *bråkar* om medlen, partiet är inte bara *starkare*, dessutom *har* partiet *tappat* skolfrågan, regeringens möjligheter *att samverka* med SD, de behagar *samverka* med de andra borgerliga partierna, är partierna *överens*, en samlad opposition *kör över* regeringen i riksdagen, Socialdemokraterna *lever* i en drömvärld, en politik som skulle *slå* stenhårt mot folks trygghet, *tvunga* EU *på knä*, kommer Socialdemokraterna (...) *vända kappan efter vinden*, Moderaterna *blöder*, SD har *städat upp* både bland sina medlemmar och åsikter, att Liberalerna *hamnar i spagat*, den politiska *paralyseringen*, att vi i olika politiska aspekter *ska rädda hela världen*, nu *höjs röster inom* socialdemokratin, de partier som *sitter* i regeringen, de etablerade partierna *har vänt dem ryggen* för maktens egen skull, välfärden *går på knäna*, det finns något utrymme att *få* med Vänstern *på tåget*, de

	<p>flesta partier har <i>lite lik i garderoben</i>, olika partier säger att de <i>inte vill prata</i> med varandra., Centerpartiet har liksom <i>lurat</i> med sig Socialdemokraterna på det här och de <i>försvarar</i> nu en politik de <i>inte själva tror på</i>, måste en minoritetsregering <i>lyssna</i></p>
POLITIK ÄR SPEL	<p>Jimmie Åkessons <i>utspel</i>, politiskt <i>spel</i>, ett politiskt <i>spel</i>, förra sommarens <i>utspel</i> om att elektrifiera vägarna, Ebba Busch Thors eller Jimmie Åkessons <i>utspel</i>, då <i>läggs korten på bordet igen</i>, M, KD och SD har återkommande kritiserat S för <i>att inte visa korten</i> i migrationssamtalen</p>
POLITIK ÄR SPORT	<p><i>offensiva</i> politiska åtgärder, <i>en offensiv</i> riktad mot bruksorternas LO-medlemmar, har riksdagspartierna <i>tävlat om</i> vem som kan vara mest generös, <i>resultatet</i> i våra M-styrda kommuner, det finns <i>regler</i> som följs, tydliga <i>spelregler</i> måste gälla, det är viktigt att följa <i>spelreglerna</i>, jag vet inte vad M och KD har <i>att vinna</i> på det här, det är centralt att vi förmår leverera <i>resultat</i>, ett slugt politiskt <i>spel</i> från M:s och KD:s sida, högerpartier ska kunna <i>vinna</i> arbetarväljare, den politiska <i>spelplanen</i>, Vänsterpartiet <i>ska vinna 20</i> procent av arbetarväljarna, någon annan måste ta på sig rollen att vända <i>matchen</i>, hittills är Sverigedemokraterna <i>de stora vinnarna</i>, klockan tickar för S-ledaren att visa på <i>resultat</i>, <i>offensiva</i> förslag, regeringen borde vara först på <i>ballen</i>, den är <i>överspelad</i></p>

Konceptualne metafore u političkim novinskim člancima

Sažetak

Cilj diplomskog rada bio je istražiti konceptualne metafore u političkim novinskim člancima. Teorijski dio rada obuhvaća prikaz kognitivne lingvistike i najvažnijih lingvista, s naglaskom na kognitivnoj teoriji i klasifikaciji metafora George Lakoffa i Mark Johnsona. Također su objašnjeni lingvistički pojmovi važni za teoriju metafore. Budući da su u fokusu rada metafore u politici jedno poglavlje bavi se upravo njihovim funkcijama u politici i povezanosti političkog jezika sa političkom moći. Okosnicu rada čini istraživanje vlastitog korpusa sastavljenog od 30 internetskih političkih članaka preuzetih sa stranica triju najvećih švedskih novina - Aftonbladet, Dagens Nyheter i Expressen. Svi navedeni članci objavljeni su tijekom 2019. i 2020. godine. Ukupno su analizirane 172 metafore podijeljene u 23 konceptualne. Na temelju analize rezultata istraživanja odgovoreno je na pitanja: koje se konceptualne metafore najviše koriste, koje su najčešće izvorne i ciljne domene, koji su najčešći metaforički izrazi pronađeni u korpusu i koje se riječi najčešće pojavljuju u metaforama.

Conceptual metaphors in political newspaper articles

Summary

The aim of thesis was to explore conceptual metaphors in political newspaper articles. The theoretical part of the paper includes an overview of cognitive linguistics and the most important linguists, with an emphasis on cognitive theory and the classification of metaphors by George Lakoff and Mark Johnson. Linguistic terms important to metaphor theory are also explained. Since the focus is on metaphors in politics, one chapter deals with their functions in politics and the connection between political language and political power. The central part of thesis is research of own corpus composed of 30 online political articles taken from the pages of the three Swedish largest newspapers - Aftonbladet, Dagens Nyheter and Expressen. All these articles were published during 2019 and 2020. A total of 172 metaphors were analyzed divided into 23 conceptual ones. Based on the analysis of the research results, the following questions were answered: which conceptual metaphors are most used, which are the most common source and target domains, which are the most common metaphorical expressions found in the corpus and which words most often appear in metaphors.